

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

POROČILO O URESNIČEVANJU LETNEGA PROGRAMA DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2019 (letno finančno in vsebinsko poročilo)

pripravila: ekipa NR Škocjanski zatok (Borut Mozetič, Bojana Lipej, mag. Nataša Šalaja Razinger, Bia Rakar, Daša Stavber, Kim Ferjančič, Aleš Marsič in Josip Otopal)

Škocjanski zatok, marec 2020

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 DOSEGANJE UPRAVLJALSKIH PRIORITET V LETU 2019	4
3 POROČILO O IZVAJANJU NALOG IN AKTIVNOSTI V LETU 2019	7
4 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI V 2019	43
5.1. PROJEKTI V TEKU	43
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	43
5 FINANČNO POROČILO.....	44
6 URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA	47

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS uresničil letni program dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2019 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi,
- Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v 2019, kjer je na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019 določeno, da bo upravljavalec NRŠZ izvajal ukrepe za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam (v nadaljevanju tudi: podnebni ukrepi), katerih izvedba je na podlagi aneksa št. 3 k pogodbi št. 2550-19-330006 podaljšana v leto 2020.

2 DOSEGANJE UPRAVLJALSKIH PRIORITET V LETU 2019

Varstveni cilj Naravnega rezervata Škocjanski zatok je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdiijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

V letu 2019 so bile glavne prioritete programa dela naravnega rezervata usmerjene v ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega in brakičnega dela naravnega rezervata, kot tudi v omejevanje negativnih vplivov iz okolice in nadaljnje delo na področju naravovarstvenega nadzora. Na področju obiska je bila poleg rednega vzdrževanja, obratovanja in upravljanja infrastrukture za obisk ter nadaljevanje izvajanja in dopolnjevanja programov obiskovanja NRŠZ ter vseh aktivnosti, povezanih s sprejemom, usmerjanjem in oblikovanjem dodatne ponudbe za obiskovalce med glavnimi prioritetami odprava napak in pomanjkljivosti na objektih po unovčitvi bančne garancije izvajalcu jeseni 2017.

Poleg doseganja zastavljenih varstvenih ciljev smo v okviru ciljev 1 in 2 pripravili tudi Predlog dopolnitve ukrepov v NR Škocjanski zatok, financiranih iz Sklada za podnebne spremembe v letu 2020. Dopolnitve ukrepov smo pripravili na podlagi izkušenj, ki smo jih pridobili pri izvedbi ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst v letu 2019.

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata:

Izvedena je bila obsežna zasaditev drevesnih in grmovnih vrst, čiščenje zarasti in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst in živalskih vrst. Nadaljevali smo tudi z ostalimi aktivnostmi, ki izhajajo iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v 2019 za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam v NR Škocjanski zatok. Skupaj z Direkcijo RS za vode in izvajalcem javne službe VGP Drava Ptuj d.o.o. smo začeli s pripravo projektne dokumentacije za sanacijo nasipa na desnem bregu Are in rekonstrukcijo dotrajanega prelivnega objekta.

S strani upravljavca je redno potekalo tudi upravljanje nivoja vode, vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima, usmerjena paša, upravljanje vegetacije (košnja in mulčenje ter čiščenje zarasti), vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst in vzdrževanje kmetijske mehanizacije.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni:

Po izvedeni avtomatizaciji zapornice in povezavi na Centralni nadzorni sistem (CNS) smo s pomočjo programske aplikacije skrbeli za upravljanje nivoja vode in skrb za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem v gnezditvenem obdobju. Ukrepi so bili usmerjeni tudi v vzdrževanje in nadgradnjo objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj ter vzdrževanje grmovne vegetacije in dosajevanja pomembnih vrst slanuš.

Zaključili smo z ureditvijo mestnih vstopnih točk pod ankaransko vpadnico, z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in zasajevanjem območja z domorodnimi drevesnimi vrstami ter vzpostavljanjem ustreznih pogojev za razvoj odprte travnate površine - submediteranski-ilirski travnik.

Nadaljevali smo z aktivnostmi v okviru financiranja ukrepov iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe v letu 2019. Skupaj z Direkcijo RS za vode in izvajalcem javne službe VGP Drava Ptuj d.o.o. smo začeli s pripravo projektne dokumentacije za nadvišanje zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki brakični del rezervata povezuje z morjem. Načrtovane ukrepe za nadvišanje polojev in oblikovanje gnezditvenih otočkov smo uvrstili v projektno prijavo LIFE FOR DRAVA.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca in Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekoma:

V okviru cilja 3 so bile aktivnosti usmerjene v izvedbo aktivnosti povezanih z odpravo vrtničkarstva na območju Jezerca ter odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst v okviru ukrepov financiranih iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. Komunikacija z vrtničkarji na območju Jezerca je bila v letu 2019 vzpostavljena, vendar se je le en vrtničkar odzval ter odstranil vso vrtničkarsko infrastrukturo. Zoper 3 vrtničkarjev je bila decembra 2019 podana prijava na Inšpekcijo za okolje in naravo.

Po zaključeni parcelaciji in cenitvi zemljišč v lasti Telekoma Slovenije smo v sodelovanju s strokovnimi službami na MOP in ARSO nadaljevali s pripravami za odkup zemljišča, ki je predviden v letu 2020.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ:

V okviru cilja 5 so potekali naslednji monitoringi: redni monitoring ptic, monitoring izbranih vrst herpetofavne s poudarkom na močvirski sklednici, monitoring metuljev ter v manjšem obsegu kačjih pastirjev, netopirjev in ozkega vrtenca. Nadaljevali smo tudi z rednim spremljanjem stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst kot tudi s spremljanjem kakovosti in nivojev vode. Redno smo dopolnjevali podatkovno bazo naravnega rezervata, ki deluje v programskem okolju Wildlife Recorder kot tudi drugo podatkovno bazo, vzpostavljeno v okviru projekta IMPRECO. V to bazo vnašamo podatke o desetih ciljnih vrstah, zbrane tako s strani zunanjih strokovnjakov in zaposlenih kot tudi prostovoljcev DOPPS in prostovoljcev, usposobljenih v okviru projekta IMPRECO.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat:

V sodelovanju z MO Koper, ZRVSN in Luko Koper d.o.o. smo sodelovali na najbolj perečih temah, in sicer postavitve protihrupne ograje vzdolž bertoške vpadnice za preprečevanje negativnih vplivov hrupa in ureditve območja mestne vstopne točke ob ankaranski vpadnici. Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi za dokončno sprejetje in formalizacijo Poslovnika o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari s sistemom obveščanja, ki ga pripravljamo v sodelovanju z DRSV in ARSO ter VGP Drava Ptuj d.o.o. Redno smo tudi preverjali stanje čiščenja plavajoče baraže na morskem kanalu v Luki Koper.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora):

Naravovarstveni nadzor v okviru cilja 7 je redno potekal, zaenkrat le z ustnimi opozorili in pisnimi obvestili za nepravilno parkiranje, brez izrekanja glob. Udeležili smo se rednega izobraževanja za naravovarstvene nadzornike v organizaciji MOP, nabava uniform za tri naravovarstvene nadzornike pri dobavitelju Gornik Avantura d.o.o. je bila v celoti izvršena. Podana je bila prijava za nedovoljene vrtničkarske dejavnosti znotraj ZO na Inšpekcijo za okolje in naravo, v inšpekcijskem postopku je tudi nedovoljeno izpuščanje odpadnih tekočin podjetja Vinakoper d.o.o. v vplivnem pasu ZO ter kurjenje odpadnega materiala podjetja Grafist d.o.o. Bertoki v vplivnem pasu ZO.

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje:

V Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, kot javnosti odprtemu rezervatu je bila glavnina dela v okviru tega cilja, poleg vzgojno-izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti, namenjena pripravi novih upravljavskih pristopov za zmanjšanje pritiskov na ekosisteme in ekosistemske storitve Škocjanskega zatoka zaradi obiskovanja. Aktivnost je potekala v okviru projekta IMPRECO: med glavnimi rezultati naj izpostavimo nove interpretacijske in izobraževalne table ter didaktične pripomočke.

Nadaljevali smo z izvajanjem različnih programov za obiskovalce, katere smo skladno z željami in potrebami obiskovalcev dopolnjevali in posodabljali kot tudi smo skrbeli za sprejem in usmerjanje obiskovalcev v trgovini in baru centra za obiskovalce, saj so to dejavnosti, s katerimi ustvarjamo tudi lastne prihodke, ki so zelo pomembni za upravljanje rezervata. Po odpravi napak pri hlajenju in prezračevanju dvorane v centru za obiskovalce se je povečalo število najemov dvorane za izvedbo različnih dogodkov (strokovna srečanja, delavnice, projektni sestanki, konference ter različna izobraževanja) - v letu 2019 smo tako zabeležili 29 najemov dvorane.

V sodelovanju z MO Koper beležimo tudi pozitivne rezultate na področju trajnostne mobilnosti pri dostopanju v naravni rezervat iz središča Kopra: občina je po uspešni kandidaturi za sredstva za električne avtobuse le-te naročila, v pripravi pa je tudi nova avtobusna linija, ki bo središče Kopra povezala z vhodom v naravni rezervat na Bertoški bonifiki. Potniški promet z e-avtobusi naj bi na tej liniji stekel v drugi polovici leta 2020. Z MO Koper smo iskali tudi rešitve za umestitev postajališča mestne izposoje e-koles na vhodu ali v bližini vhoda v naravni rezervat. Naročili smo tudi električno potniško vozilo za prevoz starejših in gibalno oviranih obiskovalcev po učni poti v naravnem rezervatu (dobava v februarju 2020), katerega nakup se financira iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, ukrep e-mobilnost.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje:

V okviru cilja 9 smo nadaljevali z aktivnostmi in postopki za odpravo napak in pomanjkljivosti na objektih, ki žal še vedno niso zaključene. Nadaljevali smo tudi s sodelovanjem z MOP in Državnim odvetništvom povezanih z unovčitvijo bančne garancije, ki potekajo na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

V juliju 2019 je bila zaključena sanacija in nadgradnja strojnih inštalacij v Centru za obiskovalce. Na podlagi poročila spremljanja stanja vlažnosti lesa v osrednji opazovalnici, ki ga je pripravila Biotehniška fakulteta, smo v sodelovanju z MOP sprožili vse potrebne postopke za unovčenje projektantske odgovornosti za odpravo škode, ki je nastala zaradi napake pri projektiranju, pripravili smo tudi Predlog dopolnitve ukrepov v NR Škocjanski zatok, financiranih iz Sklada za podnebne spremembe v letu 2020, ki se nanašajo na ukrepe za nadzor in umirjanje prometa na zavarovanem območju.

V okolici Centra za obiskovalce smo izvajali zasaditve drevesnih in grmovnih vrst, odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst ter zasajevanje trajnic in žitne njive.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja:

V okviru cilja 10 smo izvedli naloge, ki so potrebne za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje kot tudi pravočasno in korektno obveščanje javnosti preko spletnih strani in različnih socialnih omrežij. Ena izmed pomembnih nalog v okviru tega cilja v letu 2019 je bila priprava Poročila o izvajanju javne službe – upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v obdobju od leta 2009 do 2018, kar je bila tudi osnova za podaljšanje koncesijske pogodbe za upravljanje NR Škocjanski zatok do leta 2029. V sklopu tega je bila septembra 2019 izdana tudi tematska številka društvene revije Svet ptic, v celoti posvečena NR Škocjanski zatok.

3 POROČILO O IZVAJANJU NALOG IN AKTIVNOSTI V LETU 2019

Cilj1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

V letu 2019 je upravljanje sladkovodnega dela naravnega rezervata temeljilo na vzdrževanju ustreznih vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji, podprtimi z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in plenilcev ter vzdrževanje mlak in površin ob učni poti.

Upravljanje vodnih režimov je potekalo tako, da smo v različnih sezonah vzdrževali nivoje vode, ki so primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic. S tem smo dosegli tudi ustrezne ekološke pogoje za vzdrževanje in razvoj habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata ter drugih varovanih vrst. Nivoje vode smo na obravnavanem območju zagotavljali z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez načrtovano cono GORC Sermin II. **V letu 2019 smo se soočali s težavami pri zagotavljanju zadostnih količin sladke vode, saj je prag na Ari popolnoma dotrajan in ne opravlja več svoje osnovne funkcije (preprečevanje vdora slane vode v sladkovodni del rezervata ter akumulacije zadostnih količin sladke vode v Ari v poletnih mesecih).** Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur za upravljanje vodnega režima ter čiščenje vodnih nanosov je potekalo skladno s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV, Inženiring za vode 2007).

Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi, ki izhajajo iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v 2019 za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam v NRŠZ in sicer ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča (Aneks št.2 k Pogodbi št.: 2550-19-330006 o financiranju upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok z dne 27.5.2019). V sodelovanju z Direkcijo RS za vode in izvajalcem VGP Drava Ptuj d.o.o. smo začeli s pripravo novelirane projektne dokumentacije za izvedbo (PZI) 2. faze sanacije in nadvišanja nasipa vzdolž desnega brega Are z vtiskanjem zagatnic in rekonstrukcije dotrajanega prelivnega objekta na izlivnem delu Are. V skladu s potrjenim terminskim planom je začetek izvedbe nadvišanja desnega brega Are predviden v avgustu 2020. V novembru smo začeli tudi s pripravo tripartitne Pogodbe med DRSV, koncesionarjem za izvajanje javne vodno-gospodarske službe in DOPPS o ureditvi medsebojnih razmerij zaradi sofinanciranja ukrepov v NRŠZ, ki je v fazi usklajevanja med pogodbenimi strankami.

Zagotavljanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata bo zaključeno šele po rekonstrukciji dotrajanega praga na izlivnem delu Are in nadgradnji praga z zaporničnim sistemom, ki je predvidena v letu 2021. V kolikor bo financiranje iz sredstev Sklada za podnebne spremembepotrjeno pravočasno, bo izvedba neposredno sledila nadvišanju nasipa vzdolž desnega brega Are, kar bi bilo za zagotavljanje ugodnih razmer za upravljanje najboljše. Novi zapornični sistem bo poleg povečanja poplavne varnosti omogočil tudi zagotavljanje stalne gladine vode v Ari in s tem napajanje sladkovodnega dela rezervata ter preprečeval vdor slane vode v gornji tok Are (vgrajene večfunkcionalne zapornice bodo omogočale učinkovitejše upravljanje vodnega režima).

Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja je potekala po končani gnezditvi ptic. Po končani košnji smo odstranili večino biomase ter organski material deponirali na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. Hkrati je potekalo tudi odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih predelih in vzdrževanje ograde z električnim pastirjem je potekalo v prvi polovici septembra. V začetku oktobra je bila zaključena tudi košnja in odstranjevanje biomase na območju vlažnih in močvirnih pašnikov. Za vzpostavitev večje površine oligotrofnih mokrotnih ravnikov, smo na izbranih površinah pašo omejili le na nekaj tednov v septembru ter nadaljevali z zasajevanjem. Vnesenih je bilo več gradnikov vlažnih travišč v obliki semen, ki so bila nabrana predhodno. Semena smo

vnašali v različnih obdobjih, ko semena izbranih rastlin zorijo. Ročno košnjo mokrotnih travnikov smo izvedli konec avgusta, odstranjena je bila tudi večina biomase.

Ker je produkcija biomase v mlakah zelo visoka je nujno periodično odstranjevanje le-te. V avgustu in septembru so bile ročno očiščene vse večje mlake. Pri čiščenju mlak nikoli ne očistimo mlake v celoti, saj bi tako prekomerno vplivali na ta habitat, čiščenje tako poteka postopno v avgustu in septembru. Na nekaj odsekih smo ročno očistili tudi jarke ob učni poti in odstranili odvečno biomaso, saj so bili povsem zarasli. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje, je upravljanje vegetacije obsegalo tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov ob učni poti za povečanje osončenosti vodnih površin in zagotavljanju raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz.

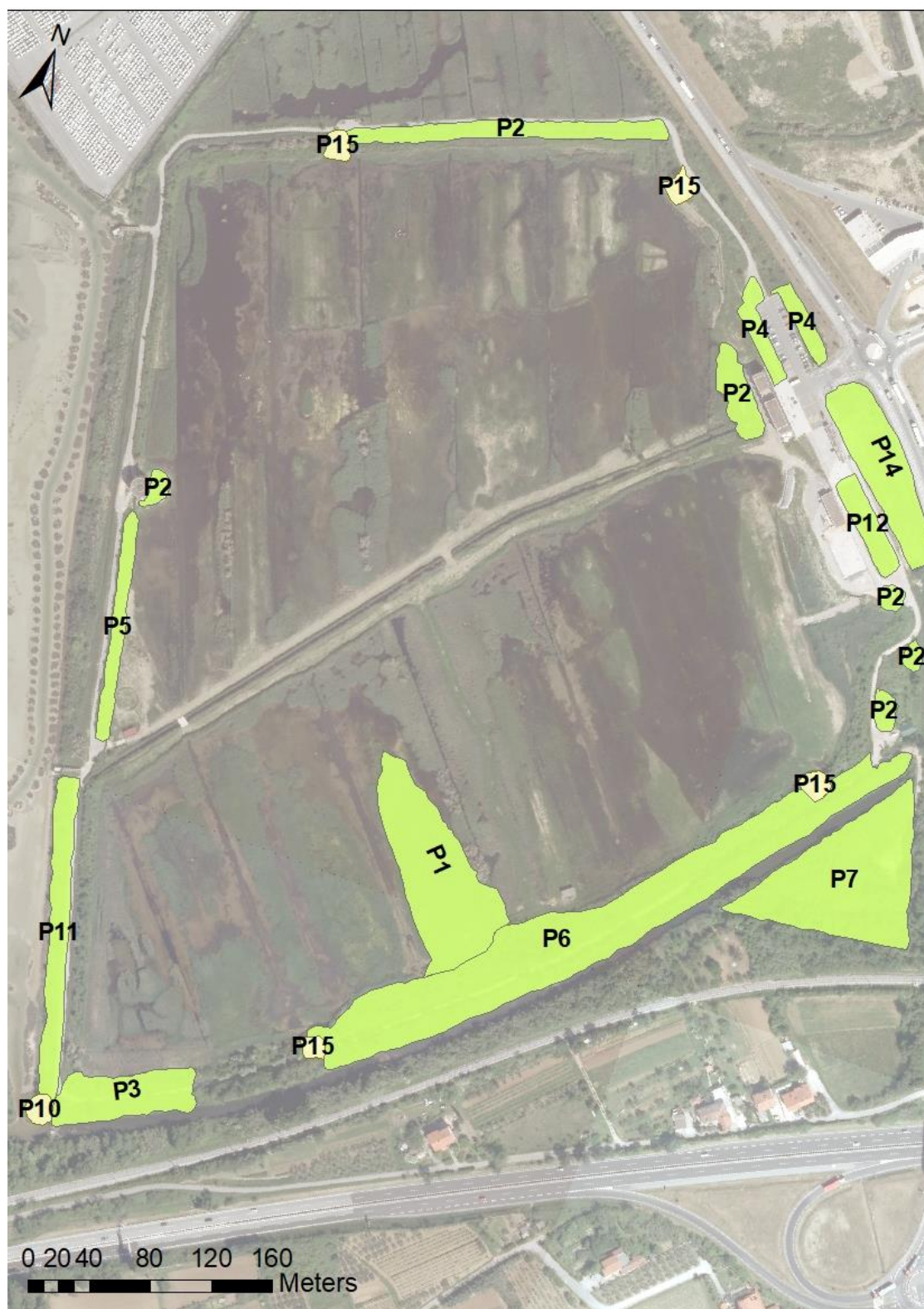
Na obrobju sladkovodnega dela naravnega rezervata so bili ukrepi usmerjeni v upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij, ki obsega grmovno in drevesno zarast ter odstranjevanje zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst kot tudi zasaditev drevesnih in grmovnih vrst. Na desnem bregu Are smo nadaljevali z odstranjevanjem invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst in druge zarasti ter z zasaditvami avtohtonih vrst. Odstranjena je bila tudi druga zarast, ki je preprečevala rast zasajenih domorodnih vrst. Na izlivnem delu Are smo od avgusta do oktobra 2019 izvedli večkratno ročno odstranitev zarasti ter nitrofilnih adventivnih rastlinskih vrst.

Januarja 2019 smo v naravni rezervat pripeljali kamarškega žrebca Barrio de Gageron, katerega prihod je povezan tako s pašo na sladkovodnem delu rezervata kot s paritvijo s kobilama Cabidoule in Rižano. Paritev je bila uspešna in naraščaj pričakujemo v pomladanskih mesecih 2020.

V okviru ukrepov, financiranih iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, smo tujerodne rastlinske vrste odstranjevali tudi na območju med novo in staro strugo Are. Ukrepe je izvajal strokovni sodelavec – botanik na podlagi pogodbe o sodelovanju, pri delih pa smo sodelovali tudi zaposleni v naravnem rezervatu. Na omenjeni površini smo ročno in strojno odstranili vse tujerodne rastlinske vrste. Pred posegom so tu povsem prevladovali robinija, amorfa, verlotov pelin, laška repa in navadna kanela. Na obravnavanem območju vzpostavljamo oligotrofni travnik z večkratno čistilno košnjo, vnosom semen ter z ročnim odstranjevanjem adventivk. Pred strojnim posegom so bile označene vse zaželene domorodne vrste rastlin z namenom, da ne bi bile poškodovane v času del. Prav tako smo zaščitili rastišče čebeljelikega mačjega ušesa (*Ophrys apifera*) in škrlatnordeče kukavice (*Orchis purpurea*).

V novembru in decembru 2019 smo nameravali izvesti tudi strojna dela za odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in robinije z odstranjevanjem podzemnih delov rastlin s pomočjo manjšega bagra ter drobljenjem biomase in kompostiranjem na območju med novo in staro strugo Are na 4.000 m² površine. Dela smo naročili izbranemu izvajalcu Škrgat d.o.o., vendar pa zaradi izjemno slabega vremena izvajalec del ni mogel izvesti. Zato smo izvedbo dogovorno prestavili v začetek leta 2020, ko je bila na osušenem terenu dejansko tudi izvedena.

V nadaljevanju grafično in v preglednici prikazujemo aktivnosti na področju zasaditev, upravljanja vegetacije in odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst na območju sladkovodnega dela NRŠZ v letu 2019.

Slika 1: Grafični prikaz zasaditev in upravljanja vegetacije in odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst v 2019 (ploskve so označene v preglednici 1)

Preglednica 1: Pregled izvedenih aktivnosti po ploskvah v 2019

ploskev	Izvedene aktivnosti v 2019 (zasaditev, upravljanje vegetacije in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst)
P1	<u>ročna košnja ter odstranitev biomase</u> , <u>vnos semen mokrotnih travišč</u> : trstikasta stožka (<i>Molinia arundinacea</i>), robati luk (<i>Allium angulosum</i>), sibirski perunika (<i>Iris sibirica</i>), rahlocvetna kukavica (<i>Orchis laxiflora</i>), čebeljeliko mačje uho (<i>Ophrys apifera</i>), podlesni šaš (<i>Carex otrubae</i>), navadni čistec (<i>Betonica officinalis</i>) in navadno bičevje (<i>Scirpoides holoschoenus</i>)
P2	<u>ročno čiščenje vegetacije ter odstranitev biomase</u> , <u>ročno in strojno čiščenje brežin jarkov za povečanje osončenosti vodnih površin</u> , <u>vnos semen in korenin</u> : zlatičnata žabarka (<i>Baldellia ranunculoides</i>), močvirski perunika (<i>Iris pseudacorus</i>), sibirski perunika (<i>Iris sibirica</i>)
P3	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u> : navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>) ter drugih nitrofilnih adventivk, <u>ročna odstranitev zarasti, obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>
P4 in P5	<u>zasaditev domorodnih grmovnih vrst</u> : navadna kalina (<i>Ligustrum vulgare</i>), enovrati glog (<i>Crataegus monogyna</i>), rumeni dren (<i>Cornus mas</i>), navadni šipek (<i>Rosa canina</i>), navadni češmin (<i>Berberis vulgaris</i>), pepelnatosiva vrba (<i>Salix cinerea</i>); skupaj okoli 320 sadik in podtaknjencev
P6	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u> : amorfa, robinija (<i>Robinia pseudoacacia</i>), japonska kalina (<i>Ligustrum japonica</i>), lovoričevce (<i>Prunus laurocerasus</i>) in japonsko kosteničevje (<i>Lonicera japonica</i>), <u>zasaditev domorodnih grmovnih vrst</u> : lipovec (<i>Tilia cordata</i>), beli topol (<i>Populus alba</i>), bela vrba (<i>Salix alba</i>), krhka vrba (<i>S. fragilis</i>), črni jelša (<i>Alnus glutinosa</i>), pepelnatosiva vrba (<i>Salix cinerea</i>), navadni češmin in navadna kalina; skupaj okoli 500 sadik in podtaknjencev
P7	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u> : robinija, amorfa, verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>), laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>) in navadna kanela (<i>Arundo donax</i>), <u>čistilna košnja</u> , <u>vnos semen za vzpostavitev oligotrofne travnika</u> : podlesni šaš, trstikasta stožka, pokončna stoklasa (<i>Bromus erectus</i>) in zlatolaska (<i>Chrysopogon gryllus</i>)
P10 in P11	<u>izvedba ročnih čistilnih košenj</u> , <u>vnos semen</u> : obmorski lan (<i>Linum maritimum</i>), obmorsko ločje (<i>Juncus maritimus</i>), navadno bičevje
P12	<u>ročna košnja ter odstranjevanje biomase</u> , <u>vnos semen</u> : pokončna stoklasa, zlatolaska, osjeliko mačje uho (<i>Ophrys sphegodes</i>), velecvetni ralovec (<i>Serapias vomeracea</i>), prava lakota (<i>Galium verum</i>), skalna glota (<i>Brachypodium rupestre</i>), jadranski smrdljiva kukavica, več vrst iz rodu bilnic (<i>Festuca sp.</i>), navadni grintavec (<i>Scabiosa columbaria</i>) in druge,
P14 in P15	<u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u> , <u>odstranjevanje za omejitvev razraščanja</u> : lepljiva ditrihovka (<i>Dittrichia viscosa</i>) in raznozobi grint (<i>Senecio inaequidens</i>)

Poleg predvidenih ukrepov za odstranjevanje tujerodnih rastlin smo izvajali tudi ukrepe za obvladovanje invazivne tujerodne sladkovodne vrste želve popisane sklednice (*Trachemys scripta*). Ukrepe smo izvajali skladno z Uredbo EU št. 1143/2014 in strokovnim dokumentom Zavoda za varstvo narave (ZRSVN, 2018).

Od 15. julija do 24. oktobra 2019 smo popisano sklednico odstranjevali z metodo lova z vodno in plavajočo pastjo ter vodno mrežo. Na močvirju Bertoške bonifike smo s pastmi opravili 339 lovnih dni (preračunanih 1 past/1 noč) in izlovili 24 popisanih sklednic ter potrdili prisotnost podvrste rdečevratke (*Trachemys scripta elegans*) in rumenovratke (*Trachemys scripta scripta*). V kanalu Ara smo s pastmi opravili 213 lovnih dni in izlovili 65 popisanih sklednic in prav tako ujeli obe podvrsti popisane sklednice. Med izlovljenimi osebki ni bilo nobene želve, ki bi jo na podlagi morfoloških znakov opredelili kot križanca med podvrstama rdečevratko in rumenovratko. Poleg tega nismo ujeli nobene druge tujerodne sladkovodne vrste želve. Izlovljene želve smo odpeljali v izbrano veterinarsko ambulanto, kjer so jih evtanazirali skladno z Zakonom o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13). Na podlagi opravljenega izlova ocenjujemo, da je popisana sklednica na tem delu rezervata množično prisotna. Problematičen je predvsem kanal Ara. Izračunana relativna številčnost popisane sklednice v tem kanalu je 2,79 osebkov/10 lovnih dni in gostota 93,94 osebkov/ha vodne površine.

Celotno poročilo o izvedenih ukrepih za obvladovanje problematike popisane sklednice v letu 2019 je dostopno na: https://www.skocjanski-zatok.org/projekti/projekti-v-teku/podnebni_sklad/porocila/
V kolikor bodo potrjeni vsi predlogi, ki smo jih v letu 2019 predlagali za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe, bomo z omenjenimi ukrepi nadaljevali tudi v letu 2020.

Opomba k preglednicam – prikazom izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati po ciljih: Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem letnem poročilu je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15) ter Programom dela NRŠZ za 2019. Zato si v preglednicah številčne oznake ne sledijo zvezno v primerih nalog in aktivnosti, ki se v letu 2019 niso izvajale in so zaradi tega iz poročila izpuščene.

Preglednica 2: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 1

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	PP 153238	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april - julij)	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april do julij)
1.1.2. Poletni nivo	PP 153238	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	PP 153238	-	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober - marec)	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober do marec)
1.1.4. Polnjenje/praznjenje sladkovodnega dela	PP 153238	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				

1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	SKZGS	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	SKZGS	-	po potrebi v primeru okvare na objektih	popravilo mehanizma za odpiranje na dovodni zapornici, popravilo zapornice Z1 in Z3
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	SKZGS	-	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno), 1x letno zamenjava izolatorjev (delno), 2x letno natezanje žice
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	SKZGS	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno)
1.3.3. Postavitev čredink	SKZGS	-	postavitev čredink po potrebi	postavitev dveh čredink v skupni dolžini 250 m
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	SKZGS	-	vsaj 2,5 ton krme	pripravljeno 50 bal (po 250 kg), skupaj 12,5 tone krme
1.3.8. Vzdrževanje servisnih poti za traktor in s strani pašnih živali poškodovanih površin	SKZGS	-	redno vzdrževanje servisne poti v dolžini 400 m	izravnava in planiranje servisne poti ob osrednjem jarku v celoti, ureditev servisne poti pri Ari
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	SKZGS	hon. sodelavci	okvirni obseg 90 dni po 3h/dan (štud. delo)	90 dni po 3h/dan (štud. delo)
1.3.10. Izvajanje Letnega veterinarskega programa	SKZGS	podizvajalec	redno cepljenje (2x letno), obrezovanje parkljev pri govedu (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno), osemnitev krav (1x letno)	redno cepljenje (2x letno) in dehelmintizacija pašnih živali (2x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno)
1.3.11. Veterinarska oskrba živali po potrebi	SKZGS	podizvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi)	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (1x letno), zdravljenje kobile po poškodbi (1x)
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	PP 153238	-	arhiv dokumentacije	arhiv dokumentacije
1.4. Košnja in mulčanje vegetacije				
1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	SKZGS	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m	odstr. veget. z brežin jarkov v dolžini 4500 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	SKZGS	-	15 ha	15 ha, delno odstranjevanje biomase
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	SKZGS	-	2 ha	3 ha z odstranjevanjem biomase z nakladalko, brez baliranja ter odvoz na deponijo
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	SKZGS	-	1,5 ha	2 ha z ročnim odstranjevanjem biomase, brez baliranja

1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosajevanje	SKZGS	-	dosajevanje na 1 ha, omejitev paše vsaj na 2 ha	4 ha površine izvzete iz paše, dosajevanje površin mokrotnih travnikov (1 ha), vnos semen gradnikov mokrotnih travnikov
1.5. Obnova praga na Ari in nasipa vzdolž desnega brega Are				
1.5.2. Sodelovanje pri načrtovanju in sanacija nasipa na desnem delu Are (nadvišanje)	MOP – Sklad za podnebne spremembe	DRSV, izvajalec javne službe	sanacija in nadvišanje nasipa v dolžini 280 m (2. faza)	sod. z DRSV in izvajalcem javne službe, PZI in tripartitna pogodba za izvedbo nadvišanja desnega brega Are v pripravi, izvedba del v drugi polovici leta 2020
1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	SKZGS	-	10 mlak oziroma 0,02 ha	10 mlak oziroma 0,02 ha, čiščenje zarasti ter vnos semen žabarke, zasaditev močvirske in sibirske perunike
1.6.2. Mulčanje jarkov	SKZGS	-	700 m	ročno čiščenje vegetacije ter odstranitev biomase, ročno in strojno čiščenje brežin jarkov za povečanje osončenosti vodnih površin,
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	SKZGS	-	2600 m	izvedeno 2600 m, 2x letno (maj, november)
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	SKZGS	-	150 dreves/ grmovnic - odstranjevanje zarasti ob strugi Are v dolžini 300 m ter 350 dreves/grmovnic - odstranjevanje zarasti na otočku izlivnega dela Are	vsaj 500 dreves/ grmovnic; ročno odstranjevanje zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst ob strugi Are v dolžini 900 m, odstranjevanje zarasti na otočku izlivnega dela Are
1.6.5. Dosajevanje grmovnic po potrebi	MOP – Sklad za podnebne spremembe	-botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca	odstranitev tujerodnih rastlinskih vrst (avgust, september), zasaditev različnih vrst vrb ob mlakah in Ari (50 podtaknjencev), zasaditev različnih grmovnih in drevesnih vrst - cca. 450 sadik in podtaknjencev (januar – marec)
1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	MOP – Sklad za podnebne spremembe	- DRSV, izvajalec javne službe	odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in rubinije na predvidenih ploskvah: odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov rastlin, zasenčenje, kompostiranje (najem manjšega bagra za izkop podzemnih delov rastlin, nakup drobilca lesa in kompostiranje biomase, terensko delo botanika)	postopno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst (januar – marec in oktober – december), čistilna košnja v septembru, vnos semen gradnikov oligotrofnih travnikov, zaščita rastišč pred strojnimi odstranjevanjem podzemnih delov robinije, amorfe in kanele

1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	PP 153238	-	po potrebi	ni bilo potrebno, ker prisotnosti domačih živali na območju NR nismo zaznali
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	PP 153238	-	po potrebi	opravljenih 552 lovnih dni (1 dan/1 past), odstranitev in evtanazija 89 osebkov tujerodnih vrst želv, beleženje naključnih opazovanj, iskanje gnezditvenih območij, priprava zgibanke
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	SKZGS	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi); prenova mulčarja, vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme	redni servis (1x letno), večje popravilo traktorja – zamenjava sklopke, servis mulčarja, vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov vsakih 8 do 10 h obratovanja
1.8.2. Registracije in zavarovanja	SKZGS	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	SKZGS	-	3 do 4x letno	prevoz obračalnika za seno (2x), prevoz samonakladalne prikolice (1x), izposoja prikolice za prevoz sena (1x)
1.8.4. Nabava tračnega obračalnika in nakladalke	lastna dejavnost	-	1 x obračalnik (ali 1x zgrabljajnik) in 1 x samonakladalna prikolica	opravljen nakup zgrabljajnika
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	SKZGS	-	okvirno 10 kosov	po potrebi, okvirno 40 kosov

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst smo v letu 2019 nadaljevali z utečenim upravljanjem vodnega režima v laguni NRŠZ. Po izvedeni avtomatizaciji zapornice in povezavi na Centralni nadzorni sistem (CNS) smo v začetku aprila vključili samodejni režim delovanja z nastavitvijo najvišjega in najnižjega vodostaja v brakični laguni. Sistem je deloval brezhibno; spremljanje stanja pa je s pomočjo programske aplikacije, ki omogoča tudi grafični prikaz spreminjanja vodnih nivojev in zgodovine dogodkov preko CNS, učinkovitejše. Hkrati nam omogoča tudi učinkovitejše ukrepanje ob izrednih dogodkih kot so spomladanske nevihte in visoke plime, saj ima naravovarstveni nadzornik stalen nadzor nad vodostajem brakičnega dela rezervata, ki je izjemnega pomena za zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja gnezdečih populacij vodnih in močvirskih ptic.

Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljaljskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na ta način:

- med jesensko selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;

- v gnezditvenem obdobju (april – avgust) se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje lagune do programsko določene kote ter praznjenje lagune do programsko določene kote med oseko, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč ali popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Birometal projektiranje, razvoj in inženiring, d. o. o., 2007).

Nadaljevali smo z aktivnostmi v okviru financiranja ukrepov iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe v letu 2019 za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam v NRŠZ. V sodelovanju z Direkcijo RS za vode in izvajalcem javne službe VGP Drava Ptuj d.o.o. smo začeli s pripravo projektne dokumentacije za izvedbo (PZI) nadvišanja zaporničnega sistema na morskem kanalu. V skladu s potrjenim terminskim planom, je začetek izvedbe predviden v drugi polovici leta 2020. Ukrep bo olajšal upravljanje z vodostajem lagunarnega dela rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeval k poplavni varnosti območja zaradi dvigovanja morske gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi iz okolice.

V letu 2019 je bila načrtovana tudi priprava projektne dokumentacije za začetek del in pripravljalna dela za dodatne ureditve habitatov v brakični laguni. Na Oddelku za podnebne spremembe smo preverili možnost financiranja za izvedbo navedenih ukrepov v letu 2020 in dobili negativni odgovor. Zato smo ukrepe, ki vključujejo oblikovanje novih in nadvišanje obstoječih habitatov, namenjenih ohranjanju obsega varovanih habitatnih tipov kot tudi gnezdišč in prehranjevališč varovanih vrst ptic, umestili v projektno prijavo LIFE FOR DRAVA kot replikacijsko aktivnost projekta..

V skladu z zaključki 16. seje Odbora za NRŠZ smo nadaljevali z aktivnostmi pridobivanja finančnih sredstev za izvedbo ukrepov povezanih s problematiko preprečevanja motenj in ureditve vstopnih točk, učne poti in površin pod ankaransko vpadnico znotraj mej naravnega rezervata. Na tem, očem skritem območju, so se občasno zadrževali brezdomci in odvisniki od prepovedanih drog, pojavljali pa so se tudi primeri vandalizma na obstoječi infrastrukturi. Območje učne poti je bilo izpostavljeno tudi vožnji z motornimi vozili in kolesi ter odlaganju kosovnih in ostalih odpadkov. Za rešitev tovrstne problematike smo pripravili predloge ureditve vstopnih točk, učne poti in površin obravnavanega območja. V marcu 2019 smo predstavnike Luke Koper d. d. seznanili s perečo problematiko preprečevanja motenj ter podali predlog ureditve območja. Na podlagi vloge za dodelitev sredstev, nam je Uprava družbe v aprilu 2019 dodelila donatorska sredstva za ureditev obravnavanega območja. Navajamo kratek povzetek ukrepov za preprečevanje motenj, ki so bili izvedeni v drugi polovici leta 2019:

- ureditev vstopnih točk in postavitve zapor za omejitev dostopa s kolesi in motornimi vozili in postavitve dveh informativnih tabel z varstvenimi režimi NRŠZ;
- ureditev vstopne točke na servisnem prehodu s postavitvijo zapornice;
- ureditev in utrjevanje učne poti s finim peskom.

Območje je bilo v veliki meri preraščeno tudi s tujerodnimi rastlinskimi vrstami. Prevladovale so: verlotov pelin, laška repa, robinija in amorfa. V okviru obvladovanja širjenja invazivnih rastlinskih vrst v NRŠZ, smo septembra 2019 strojno odstranili vse tujerodne invazivke ter organizirali odvoz smeti, gradb. materiala in kosovnih odpadkov. Tujerodne rastlinske vrste smo ročno odstranjevali tudi na izlivnem delu Badaševice ter nadaljevali z zasaditvijo z domorodnimi drevesnimi vrstami (vrbovje, črna jelša, črni topol in drugo ...). V oktobru 2019 smo na celotnem območju pod ankaransko vpadnico izvedli strojno planiranje zemljine, pri čemer smo ohranili večino domorodnih grmovnic in dreves, zasajenih v preteklih letih. Ukrepi so bili namenjeni vzpostavitvi odprte travnate površine (submediteransko-ilirski travnik na flišu), ki bo obenem omogočala večjo preglednost nad učno potjo in infrastrukturo za obisk. Z ukrepi bomo nadaljevali tudi v letu 2020, predvsem z večkratno košnjo in vnosom semen ter rastlin, značilnih za ta tip travišč. Proces

vzpostavitve tovrstnih travišč iz prej motenih tal, preraščenih z invazivkami, je večleten proces, zato bomo z vnosom semen in rastlin ter košnjo obravnavanega območja nadaljevali tudi v prihodnje. Dokončna ureditev območja bo prispevala k zmanjšanju motenj ter poudarila estetsko in izobraževalno vrednost NRŠZ kot tudi vplivala na pozitivno podobo v javnosti. Hkrati bo območje naravnega rezervata bogatejše za novo življenjsko okolje, ki bo zaradi velike rastlinske pestrosti nudilo bivališče mnogim živalskim vrstam, predvsem žuželkam.

Na območju brakičnega dela naravnega rezervata smo v okviru naravovarstvenega nadzora izvajali redne obhode ter tedensko odstranjevali smeti. V aprilu 2019 smo izvedli čiščenje smeti na gnezditvenih otočjih znotraj lagunarnega dela NRŠZ. Poleg rednega tedenskega čiščenja smeti na območju pod ankaransko vpadnico smo organizirali tudi čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata, ki smo jih v marcu in aprilu izvedli ob pomoči prostovoljcev.

V januarju 2019 smo na izlivnem delu Are izvedli ročno čiščenje rastišča, odstranili zarast in biomaso ter vnesli nova semena obmorskega lanu. V marcu in aprilu 2019 smo nadaljevali z dosajevanjem morskega ločkovja ter čiščenjem in pripravo rastišča za vnos semen obmorske triroglje.

Preglednica 3: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 2

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2020
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	PP 153238	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki za čas od 180 do 240 minut (april-avgust)	samodejni režim delovanja z nastavitvijo najvišjega in najnižjega vodostaja (+0,35 m - +0,17 m)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	PP 153238		avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih	upravljanje zapornice na daljavo, polnjenje in praznjenje lagune na zelene kote 6x tedensko (marec-april), ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih (september-februar)
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.1. Nadvišanje zaporničnega sistema	MOP – Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in izvedba nadvišanja zaporničnega sistema v skladu s projektom	projektna dokumentacija (PZI) in delovna verzija tripartitne pogodbe v pripravi, izvedba v drugi polovici 2020
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	PP 153238	-	1x letno	izvedeno vzdrževanje (1x letno), spremljanje stanja vodostajev stalno (CNS)
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	PP 153238	-	po potrebi	stalno spremljanje stanja zgodovine dogodkov, popravila niso bila potrebna
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				

2.3.1. Čiščenje sekundarnih kanalov in nadvišanje gnezditvenih otočkov	MOP - Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in začetek pripravljalnih del	ukrep ni primeren za financiranje iz sredstev SPS, aktivnosti umeščene v projekt LIFE FOR DRAVA
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata	PP 153238	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50000 m ² (1x letno)	2x letno izvedeno čiščenje morskih nanosov na površini 5 ha, vključno s čiščenjem gnezditvenih otočkov (3x letno)
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	PP 153238	podizvajalec (po potrebi)	zagotovitev financiranja in zamenjava dotrajane zapornice na servisnem prehodu	zamenjava zapornice - izvedeno, dodatnih zasaditev v letu 2019 nismo izvajali, ker izvajamo ukrepe za vzpostavitev odprte travnate površine, ki bo omogočala večjo preglednost nad učno potjo in infrastrukturo za obisk
2.4.2. Zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice	PP 153238	botanik	zasaditev dodatnih 150 dreves in grmovnic ter ureditev območja v skladu z dogovorom z MOK	izvedeno: bela krhka in pepelnatosiva vrba, črna jelša, črni topol; skupaj 160 sadik
2.4.3. Poglobitev in razširitev varovalnega jarka vzdolž lagune in izboljšanje funkcije varovanja pred plenilci	MOP – Sklad za podnebne spremembe	podizvajalec	priprava projektne dokumentacije (PZI) in začetek pripravljalnih del hkrati z aktivnostjo 2.3.1.	ukrep ni primeren za financiranje iz sredstev SPS, aktivnosti umeščene v projekt LIFE FOR DRAVA
2.4.4. Akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. (po potrebi)	PP 153238	-	št. aktivnosti po potrebi	NIB popisuje trenutno stanje prisotnosti tujerodnih morskih organizmov v NRŠZ in okolici; aktivnosti bomo izvajali na podlagi izhodišč po zaključku raziskav
2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	PP 153238	-	priprava in testiranje ukrepov za omejevanje rumenonogih galebov po potrebi	spremljanje stanja, predacije mladičev navadne čigre s strani rumenonogega galeba v letu 2019 nismo zaznali
2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.2. Dosajevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	PP 153238	botanik	dosaditve na ostalih delih nasipa	Izvedeno: navadni brin, jagodičnica, rumeni dren, enovrati glog, navadni ruj, panešplja; skupaj okoli 135 sadik
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	PP 153238	-	650 m	Izvedeno: 650 m, 2x letno
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	PP 153238	-	30 do 50 dreves in grmov	odstranjene vse tujerodne rastline, izvedba planiranja zemljine in ohranitev večine

				domorodnih dreves in grmovnic
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskoga lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti	1x sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti in tujerodnih rast. vrst (amorfa, luskasta nebina)
2.6.2. Dosajevanje morskoga ločkovja na izbrana mesta v laguni	PP 153238	strokovnjak-botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti	2x sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	PP 153238	strokovnjak-botanik	priprava rastišča za vnos semen obmorske triroglje ter 1 sejanje	priprava rastišča in vnos semen obmorske triroglje

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V letu 2019 smo nadaljevali z vzdrževanjem in rednim pregledovanjem stanja na preliva na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno Škocjanskega zatoka. Z ohranjanjem funkcionalnosti preliva ohranjamo sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice.

Za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice smo izvedli aktivne ukrepe za obvladovanje popisane sklednice (*Trachemys scripta*) tudi na Jezercu. Podobno kot na Bertoški bonifiki in v kanalu Ara, smo odstranjevali popisano sklednico z metodo lova z vodno in plavajočo pastjo ter vodno mrežo. Skupno smo na Jezercu z pastmi opravili 279 lovnih dni in izlovili 88 popisanih sklednic, vse smo določili kot rdečevratke. Izračunana relativna številčnost popisane sklednice je tako 3,15 osebkov/10 lovnih dni in gostota 62,85 osebkov/ha vodne površine. Med pregledovanjem gnezditvenih območij v neposredni bližini Jezerca nismo našli gnezd, so pa lastniki potrdili, da so na njihovem zemljišču že večkrat opazili želve (glej poročilo: https://www.skocjanski-zatok.org/projekti/projekti-v-teku/podnebni_sklad/porocila/).

V letu 2020 bomo nadaljevali z ukrepi za obvladovanje problematike popisane sklednice tudi na Jezercu. Glede na rezultate izlova gre za prioritarno območje za izvajanje ukrepov, saj je številčnost popisane sklednice v tem sladkovodnem habitatu največja. Poleg tega se je na tem delu rezervata opazilo tudi največ osebkov močvirske sklednice. Za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice bodo ukrepi usmerjeni v izlov čim večjega števila osebkov in preprečevanje razmnoževanja.

V maju 2019 smo bili na našo prošnjo povabljeni na delovni sestanek z županom MOK, g. Alešem Bržanom, na katerem smo predstavili problematiko negativnih vplivov na naravni rezervat iz okoliških urbanih con, vključno s problematiko mešanih meteorno-fekalnih izpustov s Škocjanskega hriba. S sodelovanjem s strokovnimi službami MOK bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Na območju Jezerca smo v okviru naravovarstvenega nadzora izvajali tudi redne tedenske obhode na zemljiščih, kjer se izvaja vrtničarska dejavnost. Ugotovili smo, da vrtničarji niso evidentirani in nimajo registriranega najema zemljišča, tako pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS kot pri MO Koper, ki je lastnica nekaterih parcel, kjer se izvaja vrtničarstvo. Na dveh lokacijah je bilo ugotovljeno, da vrtničarji

mačke tudi redno hranijo in jim nudijo zavetišče. Vsem vrtničkarjem smo posredovali informacijo o začetku postopka za opustitev vrtničarske dejavnosti ter odstranitvi vse vrtničarske infrastrukture, vključno s hranjenjem in nujenjem zatočišča mačkam, z rokom do 1. decembra 2019. Le en vrtničkar se je na obvestilo odzval, ga upošteval in odstranil infrastrukturo. Zoper trem vrtničkarjem je bila 23.12.2019 podana prijava Inšpekciji za okolje in naravo.

Na obravnavanem območju smo v oktobru 2019 odstranili večje število tujerodnih invazivnih vrst; večinoma japonske kaline in japonskega kosteničevja ter amorfe. Istočasno smo izvedli tudi mulčanje vegetacije ob kolesarski stezi. V decembru 2019 smo na vzhodnem delu vodne površine Jezerca zasadili podtaknjence bele, krhke in pepelnatosive vrbe ter sadike črne jelše.

S strani Slovenskih železnic smo pridobili informacijo, da na vodovarstvenem območju Škocjanskega zatoka vegetacije ob/na železniški progi ne zatirajo s fitofarmaceutskimi sredstvi, zato sodelovanje s podjetjem za izboljšanje stanja ni več potrebno.

Preglednica 4: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 3

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	PP 153238	-	1 x letno pregled in vzdrževanje preliva	spremljanje stanja tesnjenja zapornice v okviru naravovarstvenega nadzora (12x letno)
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Komunikacija z vrtničkarji za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca	PP 153238		pisno obvestilo vrtničkarjem o prenehanju opravljanja aktivnosti znotraj mej NRŠZ v primeru vztrajanja izrekanje globe in nad. postopki	podano pisno obvestilo vrtničkarjem o prenehanju opravljanja aktivnosti, podana prijava na Inšpekcijo za okolje in naravo zoper 3 lokacije vrtničarske dejavnosti
3.2.2. Odstranitev vse vrtničarske infrastrukture	PP 153238		enkratna odstranitev po ustrezni komunikaciji/postopkih	1 vrtničkar odstranil vso svojo infrastrukturo, 3 lokacije vrtničarske dejavnosti v inšpekcijskem postopku
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	PP 153238		redna komunikacija z MOK	MOK pripravlja projektno dokumentacijo, izvedba takoj po pridobitvi sredstev (predvidoma do leta 2023)
3.2.5. Sodelovanje s SŽ za izboljšanje praks zatiranja vegetacije ob železniški progi, ki poteka mimo varovanih naravnih okolij	PP 153238		po potrebi	SŽ zatiranja vegetacije s fitofarmaceutskimi sredstvi na območju NRŠZ ne izvajajo, zato nadaljnja komunikacija ni več potrebna
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				

3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	MOP – Sklad za podnebne spremembe	botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca	odstranitev nadzemnih delov amorfe, japonskega kosteničevja in japonske kaline na vzhodnem delu Jezerca, zasaditev vrbovja in črne jelše – skupaj okoli 70 sadik in podtaknjencev
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	MOP – Sklad za podnebne spremembe	prostovoljci	nabava opreme ter izlov tujerodnih želv z vršami, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti z izdelavo akvaponičnega terarija in vzgojnih vsebin na celotnem območju sladkovodnega dela naravnega rezervata	opravljenih 279 lovnih dni s pastmi, izlov in trajna odstranitev (evtanazija) 88 osebkov invazivne tujerodne vrste želve popisane sklednice, beleženje naključnih opazovanj, iskanje gnezditvenih območij
3.3.3. Komunikacija z vrtičkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	PP 153238		št. komunikacij po potrebi (vsaj 3 na vrtičkarja)	komunikacije z vrtičkarjem, ki meji na ZO v septembru, oktobru ter novembru, v decembru podana prijava na Inšpekcijo za okolje in naravo
3.4. Upravljanje vegetacije				
3.4.2. Dosajevanje grmovnic po potrebi	PP 153238		zasaditev vrbovja (po potrebi)	zasaditev izvedena (15 podtaknjencev bele, krhke in pepelnatosive vrbe)

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

Na rednih obhodih naravovarstvenih nadzornikov je bilo ugotovljeno, da je nelegalno zatočišče domačih živali na tem območju opuščeno. V prvi polovici leta 2019 smo stanje obravnavanega območja spremljali vsaj enkrat mesečno in mačk nismo več opazili, zato nadaljevanje sodelovanja z MO Koper, VURS ter Obalnim društvom proti mučenju živali za odstranitev neuradnega zatočišča oziroma preselitev teh mačk v primeren azil ni več potrebno.

Po opravljeni parcelaciji in cenitvi zemljišč v lasti Telekoma Slovenije smo skupaj s predstavniki MOP in ARSO v letu 2019 nadaljevali z aktivnostmi za odkup zemljišča na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu, ki je bilo z Uredbo o naravnem rezervatu leta 2013 vključeno v meje zavarovanega območja. Zaradi proceduralne napake na GURS je bil dolgotrajen vpis nove parcelacije meje, ki smo jo naročili. Odkup zemljišč ter vpis v lastništva v zemljiško knjigo je skladno s Letnim programom dela NRŠZ predviden v letu 2020.

Preglednica 5: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 4

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
4.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
4.1.1. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev nelegalno naseljenih mačk	PP 153238	-	po potrebi	nismo izvajali, ker je neuradno zatočišče pri stavbi Telekomu opuščeno
4.2. Preprečevanje motenj				
4.2.1. Postavitev ograje na najbolj izpostavljenih delih meje območja (območje ob Telekomu in železniški postaji)	projektno	podizvajalec	postavitev ograje na kritičnih mestih	ni izvedeno, ker niso zagotovljena finančna sredstva
4.3. Odkup zemljišč na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu				
4.3.2. Sodelovanje pri odkupih zemljišč od lastnikov, ki so temu naklonjeni (npr. Telekom), s strani države	PP za odkupe zemljišč (ARSO)	MOP/ ARSO, podizvajalci	1 vpis v ZK, zaznamki sestankov, komunikacije (pogojno ob zagotovitvi zadostnih sredstev)	izdelan Elaborat ureditve meje in parcelacije (z vpisom nove meje v ZK) ter Cenitveno poročilo, odkup zemljišč predviden v letu 2020

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Izvajanje in ugotovitve rednega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti NRŠZ je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih. Za doseganje cilja 5 smo v letu 2019, skladno z načrtom upravljanja in v okviru finančnih zmožnosti, izvedli sledeče aktivnosti:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst;
2. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru projekta AdriaWet 2000 (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdkil, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljaljskih izhodišč in ustreznih objav;
3. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, metulji, ozki vrtenec, netopirji) smo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter z vključevanjem prostovoljcev DOPPS; na vključevanju prostovoljcev temelji tudi del metode za monitoring živega sveta v okviru projekta IMPRECO, kjer so bile za monitoring izbrane: 4 vrste ptic, ki na območju rezervata gnezdijo (navadna čigra, polojnik, čapljica, mokož), 2 vrsti plazilcev (močvirska sklednica in primorska kuščarica), 2 vrsti dvoživk (zelena rega in navadni pupek), 1 vrsta metulja (cinobrasti medvedek) ter kopenski polž ozki vrtenec);
4. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice;
5. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO in Direkcijo RS za vode pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode ter spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotne prilagoditve upravljanja.

V letu 2019 smo v NRŠZ med rednim spremljanjem stanja ptic zabeležili kar štiri nove gnezdilke: sabljarko (*Recurvirostra avosetta*) - 1 par v laguni, grivarja (*Columba palumbus*) - 1 par ob Ari, kmečko lastovko (*Hirundo rustica*) - 1 par v hlevu za živino in kobilarja (*Oriolus oriolus*) - 1 par ob Ari. V sladkovodnem delu rezervata sta tudi v letu 2019 uspešno gnezdili rjava čaplja (*Ardea purpurea*) in siva gos (*Anser anser*).

V okviru popisa dnevnih in nočnih metuljev (po ustaljeni metodologiji), sta bili v letu 2019 evidentirani dve novi vrsti: močvirski cekinček (*Lycaena dispar*) (Natura 2000 vrsta, SLO rdeči seznam) ter *Helotropha leucostiana* (SLO rdeči seznam metuljev). V okviru projekta IMPRECO smo izvedli še natančnejši popis cinobrastega medvedka (*Tyra jacobaea*) in hranilne rastline njegovih gosenc *Senecio barbareaifolius*.

V okviru izvedenih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja popisane sklednice je bil namen pridobiti tudi podatke o pojavljanju močvirske sklednice, ki je bila na območju rezervata potrjena že leta 1995 (Tome, 1996; DOPPS, 2012). Ciljno pregledovanje rezervata je bilo vezano na izlov popisane sklednice. V letu 2019 smo v postavljene vrše ujeli 28 močvirskih sklednic in potrdili prisotnost vrste na Jezercu in v močvirju Bertoške bonifike. Največ močvirskih sklednic smo ujeli na Jezercu (24) in manj na Bertoški bonifiki (4). Iz podatkov o številu ujetih osebkov in zbranih podatkov iz preteklih sistematičnih raziskav ter naključnih opazovanj, je za ohranjanje močvirske sklednice na tem prostoru najpomembnejše Jezerce. V letu 2020 bomo nadaljevali s spremljanjem in ocenili tudi stanje populacije na podlagi velikosti in strukture populacije. Za dolgoročno ohranjanje močvirske sklednice je treba vključiti vse vidike varstva vrste, torej sprejeti ustrezne ukrepe tako za ohranjanje primernega življenjskega prostora kot ohranjanje populacije.

Celotno poročilo o močvirski sklednici je dostopno na sledeči povezavi: https://www.skocjanski-zatok.org/projekti/projekti-v-teku/podnebni_sklad/porocila/

V decembru 2019 smo iz sredstev Sklada za podnebne spremembe kupili dve meteorološki postaji za spremljanje stanja osnovnih vremenskih parametrov in sicer: temperatura, vlažnost zraka, smer in moč vetra, UV indeks, osončenje, količina padavin ter evapotranspiracija. Namestitev postaj načrtujemo v prvi polovici leta 2020.

Preglednica 6: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 5

Naloga in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring	MOP-Sklad za podnebne spremembe		nabava opreme za spremljanje podnebnih dejavnikov ter izvedbo monitoringa (meteorološka postaja z repetitorji, plovila za dostop upravljavca...)	nakup dveh meteoroloških postaj, nabavljena oprema za izlov tujerodnih vrst želv in spremljanje stanja močvirske sklednice (2 kanuja, 8 vrš, 1 hladilna skrinja in ostali drobni material)
5.1.2. Monitoring ptic	PP 153238	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdil, 10 do 15 posebnih popisov gnezdil s kanujem, 15 do 20 dni spremljanja stanja selivk z obročkanjem	49 tedenskih popisov, 5 kartirnih popisov gnezdil, 9 posebnih popisov gnezdil s kanujem, 15 akustičnih popisov mokoža in čapljice, 3 obročkanje begavcev navadne čigre
5.1.3. Monitoring herpetofavne	Projektno - IMPRECO		popisi na izbranih poligonih-opazovanja, 1 x mesečno od marca do septembra (vsaj 4 popisi) in naključna opazovanja	v okviru projekta IMPRECO izvedeni 4 popisi na izbranih poligonih (ciljno za primorsko kušarico in zeleno rego) in redno

				beleženje naključnih opazovanja (zaposleni in prostovoljci)
5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	MOP – Sklad za podnebne spremembe	strokovno usposobljen podizvajalec	spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv obdobju od maja do septembra	spremljanje stanja razširjenosti od julija do oktobra, beleženje naključnih opazovanj, iskanje gnezditvenih območij
5.1.8. Monitoring ihtiofavne v laguni (stalna ribja favna in dnevno/nočni in sezonski migranti)	PP/ projektno	strokovno usposobljen podizvajalec	št. popisov po metodologiji/1 poročilo (pogojno)	ni bilo izvedeno, ker ni bilo finančnih možnosti
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	Projektno - IMPRECO / lastna dejavnost		vsaj 4 popisi dnevnih metuljev po metodologiji/1 poročilo; 3 popisi nočnih metuljev (pogojno)	izvedeni 3 transektni popisi dnevnih metuljev po ustaljeni metodologiji, 1 popis nočnih metuljev (v sodelovanju z zun. strok.) in sprotno beleženje naključnih opazovanj (zaposleni in prostovoljci)
5.1.10. Monitoring hroščev in nadaljevanje inventarizacije	PP/ projektno	strokovno usposobljen podizvajalec	št. popisov po metodologiji/1 poročilo (pogojno)	izveden 1 delni popis v sodelovanju z zun. strok.
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	Projektno - IMPRECO / lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka	vzorčenje ozkega vrtenca 2x letno, maja in junija	izvedeno 1 vzorčenje v okviru projekta IMPRECO
5.1.12. Monitoring netopirjev	PP 153238	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim detektorjem v obdobju od aprila do oktobra	izveden 1 popis z ultrazvočnim detektorjem, nakup opreme in dodatni popisi niso bili izvedeni, ker ni bilo finančnih možnosti
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	PP 153238	–	sprotno beleženje opažanj	izvedeno sprotno beleženje naključnih opažanj in podatki (poročilo) zbrani v okviru ukrepov za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnih sprememb – odstranitev invazivnih tujerodnih vrst želv (glej poročilo)
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	PP 153238	–	sprotno beleženje opažanj	sprotno beleženje naključnih opažanj
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	1x kartiranje na celotnem območju sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo	kartiranje izvedeno, podatki digitalizirani, poročilo v izdelavi
5.2.3. Kartiranje redkih, oziroma novih rastlinskih vrst vsaka 3 leta (ob kartiranju HT)	PP 153238	strokovno usposobljen podizvajalec	popis rastlinskih vrst v okviru popisa HT sladkovodnega in brakičnega dela rezervata	popis izveden, podatki digitalizirani
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	PP 153238	strokovno usposobljeno podizvajalec	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju	kartiranje izvedeno, podatki digitalizirani
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				

5.3.1. Raziskava morskih tujerodnih organizmov	MKGP	strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba v okviru državnega monitoringa tujerodnih organizmov v morju	izvedba v okviru projektne naloge NIB/ MBP
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV/posodobitev	delno izvedeno: pripravljen seznam predlaganih popravkov in dopolnitev, ki bodo poslani/ vneseni v letu 2020
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	PP 153238	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk	reden vnos podatkov tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk, vnos podatkov o ciljnih vrstah v bazo projekta IMPRECO
5.4.2. Obdelave podatkov	PP 153238	-	obdelani vsi podatki	obdelana večina podatkov
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	PP 153238	-	po potrebi (v primeru sprememb)	ni bilo potrebno
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	PP 153238	-	vsaj 1 objava	12 spletnih novic na temo spremljanja stanja živalskih in rastlinskih vrst, preko 60 FB objav/novic, 2 novici v reviji Svet ptic, tematska številka revije Svet ptic z 8 prispevki o spremljanju stanja živ. in rast. vrst
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	PP 153238	-	12 popisov/ 1 poročilo, opravljen redni servis multifunkcijskega merilca	12 popisov/ 1 poročilo; nabavljen nov multiparametrični merilec kakovosti vode
5.5.2. Sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode	ARSO	ARSO	12 popisov/ 1 poročilo (pogojno, ARSO-državni monitoring)	12 popisov/ 1 poročilo
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latak in mareografu	PP 153238	-	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljavec	PP 153238	-	1 poročilo	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	PP 153238	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe/ kartiranje (pogojno)	zunanji izvajalci v letu 2019 niso izvajali monitoringov

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Zaradi lokacije NRŠZ v urbanem okolju, ki v določenih primerih pomeni prednost za rezervat, v drugih pa pomeni to večjo izpostavljenost negativnim urbanim vplivom, so bile v letu 2019 v okviru tega cilja najpomembnejše aktivnosti usmerjene v naloge sodelovalne narave z namenom pozitivnih sprememb v lokalnem okolju. V sodelovanju z DRSV, ARSO, MO Koper in lokalnimi deležniki smo skrbeli za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti vod, ki se stekajo na območje NRŠZ, zagotavljanju poplavne varnosti območja, preprečevanju negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja ter aktivnemu vključevanju lokalnih deležnikov v reševanje lokalnih problemov. V okviru projekta IMPRECO je bila marca 2019 ustanovljena neformalna skupna delovna skupina, ki jo sestavlja 19 članov najpomembnejših lokalnih deležnikov naravnega rezervata (predstavniki MOK, turističnega in akademskega sektorja, lokalnih društev, pedagoški delavci lokalnih šol, fotografi ter redni obiskovalci NRŠZ). Člani skupine so z delom začeli takoj po ustanovitvi (v letu 2019 izvedena 2 sestanka in 1 dopisna seja) in tako je bilo vzpostavljeno boljše sodelovanje z lokalnimi deležniki, ki imajo resničen interes v dobrobit naravnega rezervata.

V letu 2019 smo nadaljevali z aktivnostmi za sprejetje in formalizacijo poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja, od katerih so nekateri že skoraj v celoti usklajeni in sprejeti (Poslovnik o obveščanju v primeru onesnaženj, Načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice), drugi pa so še vedno v fazi usklajevanja (Poslovnik o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari). Poleg tega redno preverjamo stanje čiščenja plavajoče morske baraže na morskem kanalu v Luki Koper z namenom preprečitve donosa plavajočih odpadkov na območje polslane lagune. Izvajamo tudi redni mesečni nadzor kakovosti vode na območju celotnega rezervata.

Na področju varstva pred hrupom smo se v marcu 2019 udeležili operativnega sestanka in terenskega ogleda v zvezi s postavitvijo varovalnega nasipa in protihrupne ograje vzdolž bertoške vpadnice, ki ga je sklicala Mestna občina Koper. V letu 2019 smo nadaljevali s sodelovanjem z Mestno občino Koper in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice in postavitvijo varovalnega nasipa in protihrupna ograje.

V okviru naravovarstvene službe smo v marcu, juniju in oktobru opravili pregled struge Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku. Večjih posebnosti nismo opazili. Ob vsakem znižanju gladine vode v Ari smo obvestili rečnega nadzornika, ki je v primeru zadostnega vodostaja v Rižani povečal dotok sladke vode v Aro preko zaporničnega sistema pri Turku. Stanje zaporničnega sistema pri Turku in vodostaj v Rižani smo preverjali vsaj enkrat mesečno.

Preglednica 7: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 6

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	PP 153238	-	sprejet pisni protokol	pripravljen delovni osnutek poslovnika

6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	PP 153238	-	redne komunikacije ob spremembah režima	redne komunikacije ob spremembah vodnega režima
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	PP 153238	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeleške	1 komunikacija in 12 pregledov stanja plavajoče baraže na morskem kanalu
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	PP/projektno	druge evropske države	spremljanje novic/po potrebi komunikacija	redno spremljanje, prejete 4 novice
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitiij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	URSZR	URSZR	sodelovanje na vaji v okviru sprejetega Načrta ukrepanja v okviru drž. načrta zaščite in reševanja ob onesnaženju na morju, sodelovanje ob morebitnem onesnaženju	dobili povabilo za sodelovanje (maj) ampak zaradi izvajanja drugih prioriternih nalog nismo mogli sodelovati
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, kom. in padavinskih odp. vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				
6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaž. za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	PP 153238	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeleške	nismo izvajali, MOK pripravlja projektno dokumentacijo z izvedbo po pridobitvi sredstev, predvidoma do leta 2023
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	PP 153238	druge odgovorne javne službe	po potrebi	ni bilo potrebno, kršitev nismo zaznali
6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	PP/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO ob širitvi Bertoške vpadnice	marca izveden ogled strokovnjaka iz Epi Spektrum d.o.o.za pripravo elaborata pasivne protihrupne zaščite ob Bertoški vpadnici
6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				
6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesn.za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	PP 153238	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi	nismo izvajali zaradi izvajanja drugih prioriternih aktivnosti

6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev

6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	PP 153238	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka	redne komunikacije z MOK in ZRSVN, podan predlog na Luko Koper d.d. za financ. ureditve območja mestne vstopne točke ob ank. vpadnici (financiranje odobreno in območje urejeno v skladu s predlogom)
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja	redno obveščanje Odbora na sejah NRŠZ
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	PP 153238	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	Vsaj 5 udeležencev	oblikovana neformalna skupna delovna skupina deležnikov v okviru projekta IMPRECO (19 članov), izvedena 2 sest. in 1 dopisna seja

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov NRŠZ vključuje naslednje naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki vključuje spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah, skupaj z opozarjanjem in osveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije;
- spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti;
- občasni obhodi po okolici rezervata z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat;
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata (v kolikor bodo le-ta potekala);
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven meja območja;
- nadzor, omejevanje in odstranjevanje tujerodnih vrst in
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

Vse naštetе aktivnosti so se v letu 2019 izvajale skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki na podlagi Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 in nadaljnji), Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 in nadaljnji) ter Zakona o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 in nadaljnji) in prostovoljni nadzorniki na podlagi Zakona o ohranjanju narave. V NRŠZ delujejo 3 naravovarstveni nadzorniki in 1 prostovoljna nadzornica (zaposlena sodelavka). Naravovarstvena nadzornica Daša Stavber se je aprila 2019 udeležila 3-dnevnega dopolnilnega usposabljanja v Gotenici ter v maju predstavitve in razprave o spremembah predpisov s področja ohranjanje narave, vezanih na neposredni nadzor v naravi na MOP v Ljubljani.

Za dokončno opustitev vrtilčarske dejavnosti ter odstranitev vse vrtilčarske infrastrukture je bila v drugi polovici 2019 vzpostavljena komunikacija z vrtilčarji (v septembru, oktobru in novembru). 15. oktobra

2019 so bila na vhode na parcele dana pisna obvestila o opustitvi vrtničarske dejavnosti ter odstranitvi vse vrtničarske infrastrukture, vključno s hranjenjem in nudenjem zavetišča mačkam, z rokom do 1. decembra 2019. Obvestilo je upošteval le en vrtničkar, ki je svojo opremo odstranil, zoper trem vrtničkarjem je bila 23.12.2019 podana prijava ustrezni inšpekcijski službi. Z namenom predstavitve ukrepov za preprečitev virov ogrožanja, ki se pojavljajo tako na mejah rezervata kot tudi izven (vplivno območje NRŠZ), je bil 24. oktobra 2019 izveden sestanek z inšpektorjem za okolje in naravo.

V okviru naravovarstvenega nadzora v letu 2019 ocenjujemo, da so ustna opozorila, obveščanje obiskovalcev o varstvenem režimu naravnega rezervata ter večja prisotnost nadzornikov na terenu v veliki meri dosegla svoj namen. Število zaznanih kršitev varstvenega režima na območju NRŠZ je bilo v primerjavi z letom 2018 sicer večje, razlog je po naši oceni v večji prisotnosti naravovarstvenih nadzornikov na terenu. Hujših kršitev, ki bi zahtevale izrek globe, ni bilo zaznati. Kršitve so bile večinoma povezane z zadrževanjem obiskovalcev v nasprotju s pogoji obiskovanja (nenajavljeni obiski večjih skupin, tek izven določenih terminov ter obisk s psi brez povodca). V letu 2019 smo tako zabeležili 164 ustnih opozoril, poleg opozoril nadzornikov pa so neformalno na kršitve opozarjali tudi prostovoljci in obiskovalci.

Nabava uniform za 3 naravovarstvene nadzornike je bila v 2019 v celoti izvršena (zadnji kosi dobavljeni 16.12.2019), kar bo v prihodnje bistveno pripomoglo k boljšemu delu naravovarstvenih nadzornikov s polnimi pooblastili.

Preglednica 8: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 7

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
7.1 Naravovarstveni nadzor nadupošt. varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblaščenizvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	PP 153238	-	vsaj en obhod dnevno	opravljenih 250 rednih dnevni obhodov
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	PP 153238	-	vsaj en obhod tedensko	opravljenih 50 rednih tedenskih obhodov po bolj oddaljenih delih NRŠZ (Parencana, glavna železniška postaja – območje vrtničarjev, ankaranska cesta)
7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	PP 153238	-	po potrebi	opozarjanje obiskovalcev predvsem glede pravil vedenja v NR - izrečenih 164 ustnih opozoril

7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	PP 153238	-		po potrebi	ni bilo potrebno
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	PP 153238	-		po potrebi	decembra podana prijava vrtičkarjev na IRSOP
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	PP 153238	-		en obhod mesečno	opravljenih skupno 12 občnih obhodov
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	PP 153238	-		dnevno obveščanje po potrebi	obveščanje nadrejenih ter ministrstva po potrebi; sest. s inšpektorjem za okolje in naravo v oktobru o virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	PP 153242/lastna dejavnost	MOP	3 kompleti najbolj potrebnih delov uniforme NN in 1 komplet PN		izvedena nabava 3 kompletov uniform NN, zadnji kosi dobavljeni dne 16.12.2019
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	PP 153238 in Sklad za podnebne spremembe (za skuter)	MOP	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, 1 električni skuter		opravljen redni letni servis in podaljšana registracija in zavarovanje- el. vozilo Renault Zoe; nabava električnega skuterja ni bila izvedena (manjko SPS sredstev)
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici					
7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)		vzdrževalna dela v NRŠZ se v letu 2019 niso izvajala
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)		gradbena in vzdrževalna dela v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ se v letu 2019 niso izvajala
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)		nadzora nismo izvajali, ker izvedbe tovrstnih del v letu 2019 niso potekale

7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov

7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	PP 153238	ministrstvo	skupaj 6 nadzornikov s pooblastilom po ZON	udeležba 1 nadzornika na izobraževanju v aprilu 2019
--	-----------	-------------	--	--

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Naravni rezervat Škocjanski zatok, kot rezervat odprt z javnost, iz leta v leto privablja vedno več obiskovalcev, kar lahko pomeni večjo obremenitev na občutljivo okolje, kot je naravni rezervat in kot tudi večje število neprimernih oblik vedenja obiskovalcev. Aktivnosti v okviru cilja 8 so namenjene upravljanju obiska in vključujejo obsežen sklop načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih aktivnosti za pripravo in izvedbo programov za obiskovalce kot tudi ureditvi primerne infrastrukture in opreme, ki minimalizirajo negativen vpliv obiskovalcev na rezervat in ampak istočasno dosegajo enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave.

Poleg izvajanja utečenih različnih programov za obiskovalce (vodeni ogledi, različne delavnice, obeležitev okoljskih dni, tematska predavanja, likovne in fotografske razstave, jahanja in delavnice s kamarškimi konji, najemi prostora, pogostitve,) smo v letu 2019 največ pozornosti namenili pripravi novih upravljavskih pristopov za zmanjšanje pritiskov na ekosisteme in ekosistemске storitve Škocjanskega zatoka zaradi obiskovanja. Aktivnost je potekala v okviru projekta IMPRECO in eden od glavnih rezultatov so nove interpretacijske in izobraževalne table (predstavitev metuljev, kačjih pastirjev, herpetovne in sesalcev) ter didaktični pripomočki kot so: igra spomin s ptičjimi pari, vrtljive kocke s prikazom razvojnih faz različnih živalskih skupin ter skok v daljino, kjer se obiskovalci lahko preizkusijo, če lahko preskočijo dobre atlete iz živalskega sveta - bolho, kobilico, zelena rego, zajca ali lisico. Table in pripomočki so nameščene ob učni poti, za boljše vzgojno-izobraževalno delo z mladimi pa smo razvili tudi nekaj novih didaktičnih pripomočkov, in sicer: umeščanje značilnih živali rezervata v življenjska okolja, prikaz prehranjevanja pobreznikov ter rac in gosi, selitev ptic, ter maketi nastanka in obnove Škocjanskega zatoka; slednji so dobri pripomočki tudi za slepe in slabovidne obiskovalce. Za zmanjšanje kršitev pri obiskovanju rezervata smo pripravili zgibanko s pravili vedenja (prikaza pravil v obliki stripa, kot so prikazana tudi na novih interpretacijskih tablah ob učni poti) in izvajali živo interpretacijo s pomočjo zaposlenih, prostovoljcev in članov skupne delovne skupine ter študentov na študijski praksi. Poleg že naštetega, smo z ličnimi tablicami z imeni označili najbolj značilne drevesne in grmovne vrste ob učni poti (označenih 18 različnih vrst).

Obstoječi vzgojno-izobraževalni program je bil z izdelki v okviru projekta IMPRECO znatno izboljššan, za doseganje še večjega uspeha na področju izobraževanja, pa smo v letu 2019 začeli tudi z intenzivnejšim sodelovanjem z Oddelkom za razredni pouk na Pedagoški fakulteti v Koper in sicer na področju didaktike poučevanja in predstavitev naravoslovnih vsebin v okviru vodenih ogledov za učence OŠ. Sodelovanje je v 2019 temeljilo na medsebojni izmenjavi mnenj in predlogov, v letu 2020 pa ga nameravamo poglobiti s konkretno pripravo učnih materialov (učnih listov) za delo učencev, najprej na vodenem ogledu v NRŠZ ter kasneje v razredu.

V okviru priprave novih dogodkov za obiskovalce, smo v sodelovanju z Zavodom Dobra pot iz Vremskega britofa in OŠ Elvire Vatovec Prade testirali delavnico pletenja krmilnic iz beke in srobot, katere se je udeležilo 14 učencev 7. razreda omenjene OŠ. Delavnica bo v prihodnje postala del programa dogodkov v NRŠZ, in sicer kot del vzgojno-izobraževalnega programa.

Na povabilo Fakultete za turistične študije – Turistica Portorož smo se maja 2019 pridružili njihovemu projektu QNeST (Quality Network on Sustainable Tourism/ program Interreg Adrion) ter sodelovali na dveh strokovnih ekskurzijah (v krajih Lecce - Cavallino in Abano Terme/ Italija) z namenom ogleda dobrih praks in načina mreženja oz. povezovanja različnih turističnih ponudnikov s ciljem dviga standardov kakovosti na področju razvoja trajnostnega turizma v Jadransko-Jonski regiji. Udeležba na ekskurzijah se je izkazala kot zelo dobrodošla z novimi informacijami in znanji, ki bodo koristna predvsem pri oblikovanju novih programov za obiskovalce v okviru NRŠZ in vzpostavitvi podobne mreže ponudnikov na ožjem obalnem območju. Takšno sodelovanje postavlja tudi temelje za bodoče sodelovanje v okviru novih projektov pri sooblikovanju inovativnih turističnih produktov in itinerarjev.

V sodelovanju s strokovnjaki iz Turistice Portorož smo sodelovali tudi na mednarodni konferenci »*Between Overtourism and Undertourism: Implications and Crisis Management Strategies*«, ki je potekala od 26. do 29. junija 2019 v kraju Lecce – Cavallino v južni Italiji in na kateri smo sodelovali s prispevkom o priložnostih in omejitvah za razvoj t.i. ekološkega ali zelenega turizma na območju NRŠZ.

Skrbeli smo tudi za dopolnjevanje in osvežitev ponudbe v baru in trgovini centra za obiskovalce ter v letu 2019 obogatili ponudbo s 4 novimi ponudniki in sicer: ponudba sendvičev - podjetje Nektar Natura Slovenija d.o.o., umetniški izdelki na tematiko ptic (slike, voščilnice, unikatni spominki,) - Tatjana Logar s.p. Škofja Loka, unikatni nakit – Moja ovčka, Tjaša Šporar s.p. Hotedrščica in izbrane knjige Tehniške založbe Slovenija.

Odprava napak pri hlajenju in prezračevanju dvorane v centru za obiskovalce je pripomoglo k temu, da se je v letu 2019 povečalo število najemov dvorane zunanjim naročnikom – v primerjavi z letom 2018, ko smo zabeležili 14 najemov, smo jih v letu 2019 zabeležili kar 29.

V sodelovanju z MO Koper beležimo tudi pozitivne rezultate na področju trajnostne mobilnosti pri dostopanju v naravni rezervat iz središča Kopra: občina je po uspešni kandidaturi za sredstva za električne avtobuse le-te naročila, v pripravi pa je tudi nova avtobusna linija, ki bo središče Kopra povezala z vhodom v naravni rezervat na Bertoški bonifiki. Potniški promet z e-avtobusi naj bi na tej liniji stekel v drugi polovici leta 2020. Z MO Koper smo iskali tudi rešitve za umestitev postajališča mestne izposoje e-koles na vhodu ali v bližini vhoda v naravni rezervat. Naročili smo tudi električno potniško vozilo za prevoz starejših in gibalno oviranih obiskovalcev po učni poti v naravnem rezervatu (dobava v februarju 2020), katerega nakup se financira iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, ukrep e-mobilnost.

Preglednica 9: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 8

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	PP 153238	-	1 nabor programov	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	PP 153238	podizvajalci	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dogodkov za promocijo v NR	2 polletna koledarja dogodkov objavljena na spletni strani NRŠZ in DOPPS, v tiskani obliki objavljen v reviji Svet ptic ter v centru za obiskovalce
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	PP 153238	-	vsaj 2 testni izvedbi	izvedena 1 testna izvedba (pletanje krmilnic iz beke in srobot)

8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	PP 153238	strokovnjaki za evalvacijo in analizo podatkov	vsaj 200 vprašalnikov z analizo podatkov, knjiga vtisov	249 izpolnjenih vprašalnikov v okviru projekta IMPRECO, akt. se nadaljuje v 2020; knjiga vtisov v uporabi v Centru za obiskovalce
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev	izvedene 3 predstavitve/ skupno 92 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 4000 udeležencev	3920 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 študenti	opravljena študijska praksa za 3 študentke in 1 dijakinjo
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 3 raziskovalne naloge	strokovna pomoč pri 4 raziskovalnih nalogah
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	PP 153238	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 2 dogodka/25 udeležencev	ni bilo izvedeno – sodelovanje vzpostavljeno, aktivnost prestavljena v 2020
8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje				
8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice	projektno/ lastna dejavnost	učitelji	priprava in tisk učnih pripomočkov za učence OŠ	v pripravi – vzpostavljeno sodelovanje in pomoč PeF pri pripravi učnih listov
8.3.3. Nakup in vzdrževanje zahtevnejše opreme za izvedbo programov za obiskovalce (samostoječe lupe, mikroskopi, daljnogledi, teleskopi ipd.)	projektno/ lastna dejavnost	obiskovalci	1 fiksni teleskop, prilagojen za gibalno ovirane osebe	izvedba aktivnosti prestavljena v leto 2020
8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije				
8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	PP 153238	-	pripravljene vsebine NRŠZ	vsebine NRŠZ pripravljene
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	projektno - LIKE	ilustratorji, fotografi, oblikovalci, tiskarji	naprava za prikaz digitalnih interpretativnih vsebin	kupljena naprava za prikaz dig. vsebin, izvedba vsebin in predaja v uporabo v 2020 (projekt LIKE)
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	PP 153238	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)	ni bilo potrebno/ razstave in interpretacija v dobrem stanju
8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije				
a) Mobilna aplikacija				
8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	lastna dejavnost	-	NEXTO / italijanska verzija	1 promocija v oddaji Meridiani, TV Capodistria, 25.2.2019, italijanska verzija še ni v celoti objavljena

8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev	ni bilo izvedeno, uporaba platforme za območje NRŠZ se ni uveljavila
b) Izobraževalni in promocijski filmi				
8.5.5. Produkcija predstavitvenega filma o NRŠZ iz obstoječih posnetkov s posodobitvami	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	dokončna izdelava predstavitvenega filma o NRŠZ	določene vsebine pripravljene – dokončna izdelava predvidena v 2020
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	vsaj 1 kratek izobr. film (pogojno)	posneto nekaj kadrov in aktivnosti – dokončna izdelava predvidena v 2020 (pogojno ob pridobitvi financ.)
c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon				
8.5.7. Dobava in montaža on-line snemalnih sistemov (npr. gnezdenje na polojih) s prikazom na glavnem zaslonu v recepciji in/ali spletni strani/FB	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalec	1 on-line sistem (pogojno ob pridobitvi financiranja)	ni bilo izvedeno, ker ni bilo finančnih možnosti
8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)	redno dodajanje novih fotografij in kolažev na glavni zaslon v centru za obiskovalce
8.5.10. Priprava dnevnik novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novosti iz rezervata)	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko	267 objav na FB strani in 63 na spletni strani NRŠZ, objava ter promocija 5 dogodkov na glavnih zaslonih v centru za obiskovalce, redna objava aktualnih fotografij in zanimivosti (objavljenih vsaj 150 različnih fotografij)
8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc. obiskovalci	PP 153238	obiskovalci	vsaj 1 predstavitev / 20 udeležencev (pogojno ob pridobitvi projekta)	ni bilo izvedeno – vzpostavljena komunikacija z MDSS Koper, izvedba predvidena v drugi polovici 2020
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	lastna dejavnost	-	1 seznam	1 seznam izdelan
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti	redno v izvedbi
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblik. ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	Vsaj 2 dogovora	sklenjeni 4 novi dogovori (Nektar Natura/ sendviči, Tatjana Logar s.p./ izdelki za trgovino, Tehniška založba Slovenije/ knjige, Moja ovčka Tjaša Šporar s.p./ nakit)

8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore	redno v izvedbi
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	lastna dejavnost	-	vsaj 5000 udeležencev	4350 udeležencev
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	PP 153238	honorarni sodelavci	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra	redno dnevno delovanje
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	PP 153238	-	vsaj 10000 usmerjenih obiskovalcev	usmerjenih več kot 12.000 obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepevalnice	lastna dejavnost	-	vsaj 20.000€	28.831,39 €
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov in trgovinici	lastna dejavnost	-	vsaj 7.500€	7.490,15 €
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	PP 153238	-	1 sklop aktivnosti	aktivnosti v teku, glede na viške obiska in ureditve v NRŠZ, vplivi na varovane vrste in HT niso problematični
8.8. Predstavitve NRŠZ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠZ (predstavitvena zloženka, letak, vodnik, pingvin, itd)	projektno/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 3 razl. predst.gradiva /naklada glede na fin.možnosti	vodnik NRŠZ v pripravi (slov. in ang. različica besedila ter nabor fotografij že pripravljeni, priprava in tisk predvidena v 2020
8.8.2. Redne predstavitve NRŠZ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam	projektno/ lastna dejavnost	ciljne skupine	3 predstavitve/ vsaka po 20 udeležencev	izvedeni 2 predstavitvi/ skupno 62 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmih in lokalnih sejemskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)	projektno/ lastna dejavnost	ostala ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP (Narava zdravje)	udeležba na 2 sejmih/ Transnational micro-fair of Quality Network v Leccah/ IT, 27.6.2019 in Dnevi mladega oljčnega olja v Vodnjanu/ HR, 19.11.2019
8.8.4. Sodelovanje/ predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/50 obiskovalcev	izvedeni 2 predstavitvi/ skupno 38 udeležencev, udeležba na medn.konf. v Italiji/ Lecce, 26.-29.6.2019 – ca 60 udeležencev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi	ni bilo potrebno, ker smo ocenili, da je medijska odzivnost v letu 2019 dovolj velika
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih				

izvajalcev programov za obiskovalce

8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	PP 153238	organizatorji izobraževanj, zun.strokovn.	po potrebi	ni bilo ustreznih izobraževanj
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	projektno/lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/Direkcija RS za ceste	vsaj 2 komunikaciji/ zabeležki za pripravo projektne vloge za povezavo in avtobus	izvedene 4 komunikacije/ 2 na dveh sestankih skupne delovne skupine projekta IMPRECO in 2 po telefonu
8.10.2. Nakup el. invalidskih vozičkov, koles in manjših prevoznih sredstev na el. pogon za obiskovanje NR s strani gibalno oviranih obiskovalcev	MOP - Sklad za podnebne spremembe	gibalno ovirani obiskovalci	1 el. golf vozilo za prevoz gibalno oviranih obiskovalcev	vozilo je bilo naročeno z rokom dobave v februarju 2020
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	PP 153238	kolesarska mreža Obala	vsaj 2 sestanka/ zabeležki; komplet za kolesarjem prijazno destinacijo	1 zabeležka na sestanku skupne delovne skupine projekta IMPRECO

Cilj 9: Vzpostavljane, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V letih 2014 in 2015 zgrajena infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, žal pa tudi koordinaciji postopkov odprave napak in pomanjkljivosti na objektih, ki še niso zaključene. Kljub večkratnim pozivom vodilnemu izvajalcu del, da v čim krajšem času pristopi k reševanju napak zaradi preprečevanja nastajanja nadaljnje škode na objektih ter lažjega upravljanja, le-ta napak v obdobju od aprila 2016 do oktobra 2017 ni saniral. MOP se je kot dober gospodar odločil napake odpraviti sam, za kritje stroškov pa je bila oktobra 2017 unovčena bančna garancija.

V januarju 2019 je MOP na portalu javnih objavil naročilo male vrednosti za sanacijo strojnih instalacij v centru za obiskovalce NRŠZ. Konec marca 2019 je bila na podlagi Odločitve o oddaji naročila št. 430-364/2018 z dne 7.3.2019 z izbranim izvajalcem, podjetjem AM SATUS, sklenjena pogodba za izvedbo del. Istočasno je bil na podlagi evidenčnega zbiranja ponudb izbran tudi nadzornik del g. Aleksander Rutar, Prowatt s.p. Dne 9.4.2019 je bil opravljen postopek o uvedbi v delo, na katerem je bil podan tudi terminski načrt izvajanja posameznih del s pričetkom 15.4.2019. V juniju 2019 so bila dela v zaključni fazi. Interni

komisijski pregled del za Sanacijo strojnih instalacij v centru za obiskovalce NRŠZ je bil opravljen 21.8.2019. Komisija za pregled izvedenih del je ugotovila, da so dela izvedena v skladu s projektno dokumentacijo, predpisi, normativi, standardi in pogodbenimi določili ter ali objekt izpolnjuje pogoje za varno in nemoteno obratovanje.

V sodelovanju z MOP in Državnim pravobranilstvom RS smo nadaljevali z aktivnostmi za odpravo napak in nepravilnosti na novozgrajenih objektih, povezanih s postopkom unovčitve bančne garancije in pravnim postopkom, ki je v teku. V juniju 2019 smo pripravili pripombe in predloge na Izvedeniško mnenje izvedenca gradbene stroke, in sicer na Dopolnitev 1, z dne 20.11.2018 in Dopolnitev 2, z dne 17.5.2019, v avgustu smo pripravili Odgovor za obvestitev drugega o pravdi in odgovor na 2. dopolnitev Izvedenskega mnenja izvedenca gradbene stroke in odgovor na pripombe tožeče stranke. V septembru smo pomagali pri pripravi odgovora na 3. dopolnitev Izvedenskega mnenja izvedenca gradbene stroke, v oktobru pa Pripravljalno vlogo za narok o glavni obravnavi, ki je na Okrožnem sodišču v Ljubljani potekal dne 6.11.2019.

Nadaljevali smo tudi sodelovanje z Biotehniško fakulteto, ki za potrebe sanacije osrednje opazovalnice opravlja monitoring vlažnosti lesa. S strani predstavnika Biotehniške fakultete smo bili v marcu 2019 obveščeni, da je stanje na leseni konstrukciji osrednje opazovalnice zaskrbljujoče. Dogovorili smo se, da na podlagi zbranih podatkov pripravijo revidirano poročilo spremljanja stanja vlažnosti lesa osrednje opazovalnice iz leta 2018 (Poročilo: Rezultati enoletnega monitoringa vlažnosti lesa osrednje opazovalnice v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Biotehniška fakulteta, 2018). Na podlagi revidiranega poročila je razvidno, da problematika vlažnosti lesa narašča in nastajajo pogoji za razvoj gliv. Težave nastajajo tudi zaradi korozije spojnih kovinskih elementov v notranjosti lesa. Zaradi tega so leseni deli izpostavljeni hitremu propadanju. Sanacija okrogle opazovalnice je nujna, zato smo v drugi polovici leta 2019 v sodelovanju z MOP nadaljevali s postopki za odpravo napak na objektu. V decembru 2019 je MOP na Zavarovalnico Triglav naslovil zahtevo za unovčenje projektantske odgovornosti odgovornega projektanta Roberta Potokarja iz podjetja Ravnikar Potokar arhitekturni biro d.o.o.

V novembru 2019 smo na MOP naslovili Predlog dopolnitve ukrepov v NR Škocjanski zatok, financiranih iz Sklada za podnebne spremembe v letu 2020, ki se nanašajo na ukrepe za nadzor in umirjanje prometa na zavarovanem območju. V kolikor bo predlog sprejet, bomo v letu 2020 parkirišče naravnega rezervata opremili s sistemom za boljši nadzor prometa (sistem cestnih zapornic), ki bo omogočil parkiranje le obiskovalcem rezervata.

V letu 2019 smo v bližini centra za obiskovalce NRŠZ in hleva z oboro nadaljevali z zasaditvami in urejanjem okolice. Tako smo na območju pod bertoško vpadnico nadaljevali z mulčanjem in odstranjevanjem biomase za vzpostavitev ugodnih pogojev za zasaditev žit in žitnih plevelov ter nadaljevali z zasaditvijo trajnic in vnosom semen rastlinskih vrst, ki so vezane na suhe travnike. Pri opazovalnicah smo porezali in požagali vejevje, ki je preraščalo učno pot in okolico opazovalnic. V okolici centra je bila opravljena usmeritvena rez na drevesih, ki so bila hkrati dognojena. V širši okolici centra smo ročno odstranili več 100 primerkov lepljive ditrihovke (*Dittrichia viscosa*) in raznozobega grinta (*Senecio inaequidens*). Ditrihovko smo omejili, ker se je prekomerno razrastla, raznozobi grint pa je zanesena vrsta iz J Afrike in se prav tako prekomerno razrašča ob robovih poti.

Na polsuhem travniku v bližini centra smo nadaljevali z vnosom semen in posamičnih sadik. Vnesena so bila semena pokončne stoklase, zlatolaske, osjelikega mačjega ušesa (*Ophrys sphegodes*), velecvetnega ralovca (*Serapias vommeracea*), prave lakote (*Galium verum*), skalne glote (*Brachypodium rupestre*), jadranske smrdljive kukavice, več vrst iz rodu bilnic (*Festuca sp.*), navadnega grintavca (*Scabiosa columbaria*) in druge. Travnik je bil tudi ročno pokošen v več »korakih« med julijem in avgustom. Zrela semena z že obstoječega travnika smo postopno nabirali in vnašali na primerna mesta v neposredni bližini.

Preglednica 10: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 9

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb. dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	PP 153238/ lastna dejavnost	botanik in drugi eksperti	3-5 večjih dreves za senčenje ob centru in hlevu, nadgradnja trajnic in pšenične njive	izvedeno, zasajenih 7 sadik črnega topola, vnesena semena gradnikov polsuhih travnikov, zasejana pšenična njiva z žitnimi pleveli
9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	PP 153238	-	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik, sklenjene vzdrževalske pogodbe
9.4.2. Investicijsko vzdrževanje objektov	PP 153242 ali druga ustrežna PP / sanacija osred. opaz.:- projekt.odg. (zavarovanje)	MOP	nadgradnja in optimizacija strojnih inštalacij, sanacija osrednje opazovalnice (skupaj s pripravo popisa in nadzorom)	izvedeno popravilo in nadgradnja ter optimizacija strojnih inštalacij, podan zahtevek za unovčenje projektantske odgovornosti za osrednjo opazovalnico
9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	PP 153238/ lastna dejavnost	-	1 električno delovno vozilo, električna polnilnica, redno vzdrževanje, minimaliziranje stroškov	izvedeno redno vzdrževanje
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	PP 153238	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje	1 polica za zavarovanje objektov, urejeno varovanje (Sintal)
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	PP 153238	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic	redno dnevno čiščenje sanitarij in generalno čiščenje centra 1 x mesečno – podizvajalec; ostala čiščenja opravljali zaposleni po potrebi

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge in dela v okviru cilja 10 so podporne narave in obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, redno poročanje na način kot ga zahteva Ministrstvo za okolje in prostor (v obliki tabel za poročanje o upravljanju Natura 2000 območij), komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljaljskih nalog v skladu z Uredbo o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o načrtu upravljanja

NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja NRŠZ in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave.

Ena izmed pomembnih nalog v okviru tega cilja v letu 2019 je bila priprava Poročila o izvajanju javne službe – upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v obdobju od leta 2009 do 2018, kar je bila tudi osnova za podaljšanje koncesijske pogodbe za upravljanje NR Škocjanski zatok do leta 2029. Novinarska konferenca, ki je bila sprva predvidena ob podaljšanju koncesijske pogodbe v dogovoru z MOP, ni bila izvedena zaradi prezasedenosti ministra; novinarjem je bilo poslano skupno sporočilo za javnost, na podlagi katerega je bilo objavljenih 10 objav v različnih medijih (Delo, Primorske novice, Radio Koper, TV Koper, TV Slovenija in različni spletni portali).

Ob podaljšanju koncesijske pogodbe je bila izdana tudi tematska številka društvene revije Svet ptic 03'19 (številka 3, letnik 25), v celoti posvečena Naravnemu rezervatu Škocjanski zatok. Omenjena revija je bila v digitalni obliki (pdf. in spletni prispevki) objavljena tudi na spletni strani NRŠZ in spletni strani DOPPS ter oglaševana preko NRŠZ Facebook (FB) in Instagram (IG) strani/profila kot tudi DOPPS FB strani in nenazadnje tudi preko e-novic DOPPS (PDF revije na povezavi: https://www.ptice.si/wp-content/uploads/2014/03/sp_2019_2503.pdf).

V letu 2019 je na področju komuniciranja in stikov z javnostmi poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok potekalo predvsem redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram.

Preglednica 11: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki/ rezultati za cilj 10

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvantitativni kazalnik/rezultat 2019	Doseženi kvantitativni kazalnik/rezultat 2019
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela	1 odobren letni program dela za 2020 (na 20. redni seji Odbora)
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo	1 odobreno letno poročilo za 2018 (na 19. redni seji Odbora)
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	PP 153238	strokovni zavod	del letnega poročila	doseganje kazalnikov v letnem poročilu
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja/ 3-4 sklepi	2 redni seji/ skupno 12 sklepov
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški telefonije, poština, drobni inventar, pis. material itd.)	PP 153238	-	popoln arhiv	popoln arhiv

10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela

10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	PP 153238	-	8,2 FTE redno zaposlenih, 0,4 FTE honorarnih sodelavcev	8,53 FTE redno zaposlenih, 1,1 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljavske aktivnosti	lastna dejavnost	prostovoljci	20 prostovoljcev/ 200 prostovoljnih ur	vključenih več kot 20 prostovoljcev/ opravljeno 907 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	PP 153238	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje	ni bilo ustreznih izobraževanj
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	PP 153238	-	vsaj 10 kolegijev	izvedenih 18 kolegijev
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	PP 153238	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk	redni sestanki skupine in komunikacija
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	PP 153238	-	ca. 150 nalogov	44 pl. potnih nalogov, zmanjšanje je posledica uporabe el. vozil
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)	projektno/ lastna dejavnost	-	računalniška in druga oprema po potrebi	1 prenosni računalnik HP ProBook 450G6

10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ

10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	PP 153238	Odbor, ministrstvo	vsaj 216.034€	214.137,00 €
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	PP 153238	-	ca. 60.000€	57.309,62 € iz lastne dejavnosti
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	PP 153238	-	ca. 5.000€	19.078,19 €
10.3.4. Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	PP 153238	-	vsaj 2 vlogi, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi	1 vloga oddana (razpis MOK)
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	PP 153238	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	PP 153238	zunanje računovodstvo	arhiv	arhiv

10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave

10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	PP 153238	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeležke, 1 skupni produkt (nagrada igra)	2 zabeležki, skupna promocija v tednu parkov, skupna nagradna igra za učence OŠ na spletni strani Skupnosti ZO, skupen produkt (igra spomin)
10.4.2. Sodelovanje s partnerji omrežja Adriawet v smeri ohranjanja in nadgradnje dosedanjih rezultatov skupnega sodelovanja in projektov	PP 153238	partnerji mreže Adriawet	preverbe za prijavo v okviru programa INTERREG SLO-ITA, redno sodelovanje v okviru projekta IMPRECO	1 skupni projekt IMPRECO in izvajanje po programu
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	PP 153238	sorodne organizacije	5 komunikacij/ zabeležek	redna izmenjava izkušenj v okviru projekta IMPRECO (2 zabeležki partnerskih sestankov in 3 Skpye komunikacije)
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	PP 153238	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje Wetlands Int.	Redno glasovanje Wetlands Int., Nacionalni odbor Ramsarske konvencije že več let ni aktiven
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	PP 153238	sorodne organizacije	2 komunikaciji/ ali pismi o nameri, članstvo LAS Istre	1 komunikacija v okviru LAS Istre in 1 kom. za sodelovanje z Akvarijem Piran
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki okoljskega ministrstva	PP 153238	ministrstvo	10 komunikacij/ zabeležek	več kot 20 komunikacij s predstavniki MOP in ZRSVN
10.5.2. Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi	občasna komunikacija s predstavniki Telekoma Slovenije, ARSO, MOP in GURS za vpis parcelacije v ZK in odkup zemljišča
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	PP 153238	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležek (po potrebi)	izvedena 1 komunikacija glede omilitvenih ukrepov pri širitvi bertoške vpadnice v štiripasovnico

10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON

10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	PP 153238	prijavitelji	po potrebi	ni bilo potrebno
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in uskladitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	PP 153238	izvajalci javnih služb	po potrebi	stalna komunikacija in usklajevanje z rečnim nadzornikom izvajalca VG službe
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	PP 153238	strokovni zavod	po potrebi	ni bilo potrebno
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	PP 153238	ministrstvo z organi v sestavi	1 dodatna akt./zabeležka	ni bilo potrebno
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	PP 153238	-	vsaj 1 sporočilo za javnost	pripravljena in poslana 3 sporočila za javnost (2 vezani na projekt IMPRECO, 1 na podaljšanje koncesijske pogodbe) ter 5 vabil na dogodke, namenjene širši javnosti in novinarjem
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	PP 153238	-	1 novinarska konferenca	ni bila izvedena (v dogovoru z MOP); še ena novinarska konferenca, predvidena za leto 2019 je predstavljena na 2020 zaradi podaljšanja del
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljeni), okoljski dnevi	PP 153238	zunanji izvajalec (katering)	vsaj 2 dogodka, vsaj 20 udeležencev na dogodek	organizirani in izvedeni 3 dogodki, skupno 106 udeležencev
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	PP 153238	zunanji izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza	153 objav (vštete tudi spletne objave), 1 analiza, 1 digitalni arhiv objav
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	PP 153238	-	vsaj 2 objavi na mesec	objavljenih 63 novic
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, odstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline ...	PP 153238	-	vsaj 2 nova podpoglavja	pripravljenih in objavljenih 5 novih poglavij, vezanih na projekt IMPECO in Ukrepe za prispevanje k blaženju podnebnih sprememb
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	PP 153238	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov	redno posodabljanje in dopolnjevanje vseh informacij na spletni strani, posodobitve v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov bodo del prenove celotne spletne strani

10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani	Projektno/ lastna dejavnost	-	Dokončanje oblikovne in tehnične prenove strani, uporabnost na mobilnih napravah	ni bilo finančnih možnosti
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skocjanskizatok)	PP 153238	-	preseči 3000 všečkov na strani	skupaj 3.143 všečkov FB strani/profila, promocija preko spletne in Instagram strani ter društvene revije Svet ptic
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	PP 153238	-	vsaj 1 objava na teden	objavljenih 267 novičk na FB strani in 293 objav na Instagram strani
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	PP 153238	-	vsaj 2 albuma fotografij	objavljen 1 nov foto album, dodane fotografije v že obstoječe albume
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	PP 153238	-	1 skupni DOPPS Twitter profil	skupni DOPPS Twitter profil ni bil objavljen, ker ni kadrovske zmožnosti, da bi redno sledili le-temu, Instagram profil NRŠZ: 293 objav in 431 sledilcev
10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	PP 153238	-	promocija Twitter in Instagram profila	promocija Instagram profila je potekala preko NRŠZ spletne in FB strani; dodatne promocije niso bile potrebne
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	PP 153238	upravljavci ZO	urejanje spletne strani Naravni parki Slovenije	
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	PP 153238	-	1 arhiv, urejen tudi v italijanskem jeziku	1 arhiv, ureditev v italijanskem jeziku je v teku
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	PP 153238	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)	redno dopolnjevanje in posodabljanje seznama
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	PP 153238	-	glede na povpraševanje	ni bilo povpraševanj po dostopu do informacij

4 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI V 2019

5.1. PROJEKTI V TEKU

V letu 2019 smo v NR Škocjanski zatok skupaj s projektnimi partnerji iz jadransko-jonske regije uresničevali projekt **IMPRECO** - »Common strategies and best practices to IMPROVE the transnational PROtection of ECOSystem integrity and services«, financiran v okviru programa Interreg ADRION 2014-2020 (W: <https://impreco.adrioninterreg.eu/>; <https://www.skocjanski-zatok.org/projekti/projekti-v-teku/projekt-impreco/>). Projekt je namenjen mreženju in sodelovanju s podobnimi zavarovanimi območji v regiji na področju vrednotenja in ohranjanja mokrišč in njihovih ekosistemskih storitev. Vodilni partner projekta je Občina Staranzano, partnerji pa poleg DOPPS-a še Università del Salento, JZ »More i krš« Split, ADF iz Albanije in Regija Kreta iz Grčije. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NR Škocjanski zatok, znaša 174.794€, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljenih 85% sredstev, nacionalno sofinanciranje lastne udeležbe nevladnih organizacij v EU projektih s strani MJU znaša 20.718,17€, lastni delež pa 5.500,93€. V letu 2019 smo v NR Škocjanski zatok izvedli najpomembnejši vsebinski del projekta, in sicer **pilotno akcijo**, katere namen je bil izboljšati razumevanje in doživljanje narave pri obiskovalcih naravnega rezervata in s tem pozitivno vplivati na kulturne ekosistemske storitve, ki izhajajo iz razvojnih funkcij območja. V okviru pilotne akcije smo ob učni poti namestili nove interpretacijske in didaktične pripomočke, izvajali smo živo interpretacijo z namenom povečanja razumevanja in zmanjšanja kršitev pri obiskovanju in izdali tudi zgibanko v ta namen. Ustanovili smo **neformalno skupno delovno skupino**, ki jo poleg predstavnikov upravljavca sestavljajo najpomembnejši lokalni deležniki naravnega rezervata, od predstavnikov MO Koper, turističnega sektorja, lokalnih društev in interesnih skupin, učiteljev lokalnih šol, fotografov in rednih obiskovalcev. V okviru skupne delovne skupine smo v okviru pilotne akcije skupaj z deležniki delali tudi na izboljšanju povezljivosti NRŠZ z mestom Koper, oznak, varstva pred hrupom ipd. Eden najpomembnejših rezultatov sodelovanja je nakup e-avtobusov s strani MO Koper in načrtovana uvedba nove linije, ki bo središče Kopra povezala z NR Škocjanski zatok. Začetek obratovanja je pričakovan poleti 2020. Deležniki in drugi prostovoljci so nam pomagali tudi pri monitoringu ciljnih vrst projekta.

V manjšem obsegu so aktivnosti v NR Škocjanski zatok vključene tudi v druge projekte DOPPS. Tako smo v okviru projekta **LIKE** (INTERREG SI-HR) kupili digitalno interpretativno napravo za prikaz izobraževalnih vsebin. Vsebine bomo na napravo namestili v prvi polovici leta 2020 in jo predali v uporabo.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Glede na prednostnost vsebin upravljanja v NR Škocjanski zatok smo nadaljevali z 2018 začetim iskanjem primerne financiranja nujnih upravljaljskih ukrepov, ki presegajo obseg rednega letnega proračuna naravnega rezervata. Ker na razpisu programa LIFE v letu 2018 nismo bili uspešni, smo se v 2019 odločili projekt nadgraditi in ponovno prijaviti z akronimom LIFE FOR DRAVA. Glede na preteklo prijavo in povratne informacije o možnostih za financiranje posameznih ukrepov s strani Sklada za podnebne spremembe, smo za razliko od prejšnje LIFE prijave izmed ukrepov v NRŠZ v projekt uvrstili vzdrževalna dela v laguni z vzpostavitvijo novih gnezditvenih otokov za kolonijske vrste čiger. V program Sklada za podnebne spremembe so bili v letu 2019 uvrščeni ukrepi za sanacijo nasipa ob Ari in nadvišanje zapornice na morskem kanalu, medtem ko smo zamenjavo dotrajanega praga na Ari z zaporničnim sistem odložili za izvedbo v letih 2020-21.

V 2019 smo se uspešno prijavili na razpis Mestne občine Koper za sofinanciranje dejavnosti okoljskih društev v občini, občina pa nam je za naše aktivnosti namenila 800€ sofinanciranja.

5 FINANČNO POROČILO

Finančno poročilo vsebuje povzetek planiranih in realiziranih stroškov in virov financiranja za izvedbo programa dela v letu 2019. V preglednici 12 so prikazani načrtovani in realizirani stroški. Na prihodkovni strani so v preglednici 13 opredeljeni vsi viri, iz katerih smo pokrivali stroške izvedbe programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2019, ločeno za stroške, nastale pri upravljavcu ter stroške MOP in organov v sestavi. V preglednicah 14 in 15 pa ločeno prikazujemo še realizacijo stroškov, financiranih iz sredstev Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov ter iz Sklada za podnebne spremembe.

V letu 2019 je bilo s strani upravljavca skupno realiziranih za 349.049,52 € stroškov, neposredno na MOP pa še za 88.860,65 €. Načrtovani stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2019 so znašali 889.506,29 €, od česar je bilo za 459.700,00 € ukrepov predvidenih za financiranje iz Sklada za podnebne spremembe, za 53.000,00 € je bilo v program vključenih sanacijskih ukrepov na objektih, za katere še ni bilo zagotovljeno financiranje iz proračuna, na 16.000,00 € je ocenjen odkup zemljišča ob Telekomu, za druge ukrepe v vrednosti okoli 42.000,00 € pa smo v času potrditve programa še iskali primerne neproračunske finančne vire (sponzorstva, donacije, projektni viri).

Ker še ni prišlo do realizacije ukrepov za ohranjanje mokrišč, sofinanciranih iz Sklada za podnebne spremembe v sklopu ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti, v okviru katerega so bila sicer za ukrepe v NRŠZ odobrena vsa načrtovana sredstva, je bilo razmerje med obema temeljnima področjema dela v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok v korist nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti, ki so obsegale 68% (načrtovano 28,9%), medtem ko je bilo realiziranih stroškov za varstvene, upravljavske in nadzorne naloge za 32% (načrtovano 71,1%). V okviru ukrepov iz Sklada za podnebne spremembe so potekale aktivnosti na področju preprečevanja vnosa in razširjanja invazivnih tujerodnih vrst (rastline in želve), na področju ukrepov na mokriščih in e-mobilnosti pa smo pripravljali podlage za izvedbo, ki pa bo potekala v letu 2020 in je z aneksom k pogodbi tudi podaljšana v leto 2020. Realizirana vrednost v letu 2019 je bila 25.198,10 €. Odkup zemljišča ob zgradbi Telekoma je ravno tako prestavljen v leto 2020, med ostalimi viri pa smo pridobili za 19.078,19 € različnih sredstev (sponzorstvo Luke Koper, sofinanciranje dejavnosti društev s strani MOK, odškodnine ipd.).

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 12: Primerjava planiranih in realiziranih stroškov za izvedbo programa dela NRŠZ v letu 2019

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški - plan	1. Programski, materialni in investicijski stroški - realizacija	2. Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev - plan	2. Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev - realizacija
Varstveni cilji:				
Cilj 1	302.700,00 €	17.853,56 €		
Cilj 2	126.000,00 €	18.653,26 €		
Cilj 3	24.500,00 €	4.587,63 €		
Cilj 4	26.000,00 €	0,00 €		
Cilj 5	31.980,00 €	7.358,89 €		
Cilj 6	0,00 €	0,00 €		

Cilj 7	13.882,29 €	3.973,50 €		
SKUPAJ - stroški varstvenih ciljev:	525.062,29 €	52.426,83 €	57.390,00 €	59.131,43 €
Cilji povezani z urejanjem infrastrukture, obiska, osveščanjem javnosti in podpora:				
Cilj 8	61.400,00 €	34.431,36 €		
Cilj 9	82.000,00 €	38.207,84 €		
Cilj 10	21.794,00 €	16.504,78 €		
SKUPAJ - stroški infrastrukture, obiska in osveščanja, splošne podporne akt.:	165.194,00 €	89.143,98 €	132.295,00 €	148.347,27 €
Stroški po kategorijah:				
Programski in mat. stroški	575.956,29 €	102.357,46 €		
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	20.000,00 €	19.842,93 €		
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	94.300,00 €	19.370,43 €		
Stroški dela			199.250,00 €	207.478,70 €
SKUPAJ	690.256,29 €	141.570,82 €	199.250,00 €	207.478,70 €

Preglednica 13: Primerjava planiranih in realiziranih virov za izvedbo programa dela NRŠZ v letu 2019

Viri financiranja	Načrtovani zneski	Realizirani zneski
1. pogodbeno sredstva in sredstva v pridobivanju v času potrditve programa dela (pokrivanje stroškov upravljavca)		
Proračunska postavka 153238	214.137,00 €	214.137,00 €
Lastni prihodki upravljavca	60.000,00 €	57.309,62 €
Prihodki iz naslova SKZGS*	15.000,00 €	11.449,95 €
Projektno sofinanciranje (Adrion, Impreco)	20.194,00 €	14.644,52 €
Projektno sofinanciranje (Interreg SI-HR, LIKE)	7.500,00 €	7.238,26 €
SKUPAJ 1	316.831,00 €	304.779,34 €
2. potencialni viri v času potrditve programa dela (pokrivanje stroškov upravljavca)		
Podnebni sklad (ukrepi-mokrišča, ITV, električna vozila)	459.700,00 €	25.191,99 €
Projekti, povečanje lastnih prihodkov upravljavca, sponzorstva in donacije	42.078,13 €	19.078,19 €
SKUPAJ 2	501.778,13 €	44.270,18 €
SKUPAJ 1 + 2 (viri za pokrivanje stroškov upravljavca)	818.609,13 €	349.049,52 €
3. viri za pokrivanje neposrednih stroškov MOP in organov v sestavi		
Proračunska postavka 153242 – uniforme	1.897,16 €	1.897,16 €
Proračunska postavka 153242 (ali druga) – sanacija objektov v NRŠZ*	53.000,00 €	23.849,91 €
ARSO za odkup zemljišča ob Telekomu (rezervirana sredstva)	16.000,00 €	0,00 €
SKUPAJ 3	70.897,16 €	25.747,07 €

Opomba (*): Za sanacijo objektov v NRŠZ so bila predvidena sredstva za sofinanciranje nadgradnje sistema strojnih in elektro instalacij, ki se ne plačajo iz unovčene bančne garancije izvajalca del in dodatno še sredstva za sanacijo osrednje opazovalnice. V letu 2019 je bila izvedena sanacija strojnih in elektro instalacij v skupni vrednosti 88.860,65 € z vključenim nadzorom, od česar je bilo iz proračuna RS namenjenih 23.849,91 € za nadgradnjo, ostalo pa je bilo plačano iz naslova bančne garancije izvajalca (65.010,74 €).

Preglednica 14: Prikaz planiranih in realiziranih stroškov za financiranje iz naslova sredstev SKZGS v letu 2019

Vrsta stroška	Načrtovani zneski	Realizirani zneski
Ukrepi v okviru cilja 1 (naloge in aktivnosti programa dela)*	15.000,00 €	11.449,95 €
SKUPAJ	15.000,00 €	11.449,95 €

Opomba (*): 100% realizacija je bila dosežena v januarju 2020, ko je bil izdan zadnji račun za popravilo kmetijske mehanizacije, ki se je zaradi slabše razpoložljivosti nadomestnih delov zavlekla v leto 2020. Celotna realizacija je prikazana v posebnem poročilu (tabelarični prilogi) o porabi sredstev iz presežka Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov.

Preglednica 15: Prikaz planiranih in realiziranih stroškov za ukrepe, financirane iz Sklada za podnebne spremembe v letu 2019

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Načrtovani zneski	Realizirani zneski
1.5.2. Sanacija in nadvišanje nasipa vzdolž Are v naravnem rezervatu z vtiskanjem zagatnic	270.000,00 €	0,00 €
1.7.1. Odstranjanje in preprečitev razširjanja amorfe in rubinije na območju celotnega NR	13.700,00 €	2.279,00 €
1.6.5. in 3.3.1. Odstranjevanje in preprečitev razširjanja japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovoričevca: selektivno odstranjevanje rastlin, zasaditev območje z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčevanje rastišč tujerodnih vrst rastlin	3.000,00 €	3.021,00 €
2.2.1. Nadvišanje zapornice na morskem kanalu	70.000,00 €	0,00 €
2.3.1. Oblikovanje novih gnezditvenih otočkov za kolonijske vrste, kot sta navadna in mala čigra, na višjih kotah, nadvišanje dela polojev ob hkratni poglobitvi sekundarnih kanalov ter razširitev varovalnega jarka, ki preprečuje dostop na poloje in otočke kopenskimi plenilcem – projektna dokumentacija in pripravljalne aktivnosti	50.000,00 €	0,00 €
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstanjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	18.500,00 €	16.338,48 €
5.1.1. Oprema za spremljanje podnebnih dejavnikov ter izvedbo monitoringa (npr. meteorološka postaja z repetitorji, plovila za dostop upravljavca ipd.)	15.000,00 €	3.559,62 €
7.1.9. Nakup električnega motornega kolesa za izvajanje nadzora in upravljavskih aktivnosti	7.000,00 €	0,00 €
8.10.2. Nakup električnega golf vozila za prevoz gibalno oviranih obiskovalcev po učni poti	12.500,00 €	0,00 €
SKUPAJ	459.700,00 €	25.198,10 €

6 URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2019, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, je znašalo 8,2 FTE, medtem ko smo realizirali 8,53 FTE. Letni program dela je v letu 2019 izvedlo 7 stalno zaposlenih v rezervatu (strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, receptor II – vodnik, koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR in dva naravovarstvena nadzornika za polni delovni čas. Upokojenega nadzornika Igorja Brajnika smo v marcu 2019 nadomestili z novo zaposlenim ornitologom, zaposlenim za polovični delovni čas (realizacijo glavnine načrtovanih stroškov dela zato namesto na delovnem mestu naravovarstveni nadzornik III prikazujemo pod ornitolog), medtem ko je drugi del njegovih nalog, povezanih z deli na terenu, izvajal zunanji sodelavec - botanik. Konec junija smo zaposlili še varstveno biologinjo za izvajanje ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne tujerodne vrste želve popisane sklednice, financirano iz sredstev SPS (postavka v preglednicah v letnem programu dela ni bila vključena). Poleg tega so pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še vodja financ, poslovna sekretarka in direktor. S tako strukturo in številom zaposlenih ob doseganju ciljev tega programa ohranjamo tudi pričakovani rezultat operacije Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok na področju zaposlovanja kadrov, ki je pomemben zaradi upravičenosti stroškov investicije.

Po potrebi smo vključevali še honorarne sodelavce (študentsko delo pri sprejemu in usmerjanju obiskovalcev ter oskrbi pašnih živali) za 0,21 FTE, pri upravljanju pa je z obsegom 0,89 FTE sodeloval še zunanji sodelavec – botanik. Vsi predvideni kadri so bili potrebni za izvedbo javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so bili predvideni v finančnem načrtu na podlagi načrta upravljanja. Pri upravljaljskih dejavnostih v letu 2019 so nam pomagali tudi prostovoljci (približno 0,5 FTE).

Preglednica 16: Primerjava načrtovanih in realiziranih delovnih ur in stroškov dela v 2019 za redno zaposlene

Del. mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Realizirane efektivne del.ure	Načrtovani str. plač/ osebe (EUR)	Realizirani str. plač/ osebe (EUR)	Delež realizacije (realizirano/ načrtovano)
Strokovni vodja	1.750	1.704	28.700	28.404,59	0,99
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	1.792	21.000	22.320,98	1,06
Receptor II - vodnik	1.750	1.832	21.000	23.062,74	1,10
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.750	1.728	24.500	24.285,59	0,99
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	1.824	21.000	21.351,34	1,02
Naravovarstveni nadzornik – vodnik III	1.225	125	16.100	1.642,86	0,10
Vodja izobraževanja	1.750	1.848	26.200	26.007,27	0,99
Koordinator izobraževanja in PR	1.750	1.582	23.200	19.564,98	0,84
Ornitolog	175	774	2.700	12.040,54	4,46
Poslovni sekretar DOPPS	175	184	2.100	2.208,00	1,05
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja NR	525	562	12.750	13.648,57	1,07
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2019	14.350	14.923	199.250	194.537,46	0,98
Varstveni biolog	900	968	12.000	12.941,24	1,08

SKUPAJ PLAČE – DODATEK NA PODLAGI ANEKSA št. 2 k pog.	15.250	14.923	211.250	207.478,70	0,98
--	---------------	---------------	----------------	-------------------	-------------

Del. mesto	Plan. PP-153238	Real. PP-153238	Planirano IMPRECO	Realizirano IMPRECO (ESRR, MJU)
Strokovni vodja	22.386	22.187,31	6.314	5.978,79
Poslovni sekretar – receptor I	13.860	14.747,52	0	0,00
Receptor II - vodnik	13.860	15.180,65	0	0,00
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	24.500	24.285,59	0	0,00
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	21.000	21.351,34	0	0,00
Naravovarstveni nadzornik – vodnik III	16.100	1.642,86	0	0,00
Vodja izobraževanja	16.572	18.326,86	5.240	4.931,87
Koordinator izobraževanja in PR	14.172	13.378,89	4.640	3.733,85
Ornitolog	2.700	11.941,71	0	0,00
Poslovni sekretar DOPPS	2.100	2.208,00	0	0,00
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja NR	12.750	13.648,57	0	0,00
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2019	160.000	158.899,29	16.194	14.644,52
Varstveni biolog	0	0	0	0
SKUPAJ PLAČE – DODATEK NA PODLAGI ANEKSA št. 2 k pog.	160.000	158.899,29	16.194	14.644,52

Del. mesto	Planirano- lastni viri	Realizirano- lastni viri	Planirano-SPS (PP 559)	Realizirano- SPS (PP 559)
Strokovni vodja	0	238,49	0	0
Poslovni sekretar – receptor I	7.140	7.573,46	0	0
Receptor II - vodnik	7.140	7.882,09	0	0
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	0	0,00	0	0
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	0	0,00	0	0
Naravovarstveni nadzornik – vodnik III	0	0,00	0	0
Vodja izobraževanja	4.388	2.748,54	0	0
Koordinator izobraževanja in PR	4.388	2.452,24	0	0
Ornitolog	0	98,83	0	0
Poslovni sekretar DOPPS	0	0,00	0	0
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja NR	0	0,00	0	0
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2019	23.056	20.993,65	0	0
Varstveni biolog	0	39,06	12.000	12.902,18
SKUPAJ PLAČE – DODATEK NA PODLAGI ANEKSA št. 2 k pog.	23.056	21.032,71	12.000	12.902,18

V preglednici 17 prikazujemo obseg dela in vrednosti stroškov v letu 2019, ki sta ju dva zaposlena – strokovni vodja in naravovarstveni nadzornik – vodnik II – namenila sanaciji napak na objektih v naravnem rezervatu. Podatke smo razdelili po aktualnih vsebinskih enotah. Strošek v skupni vrednosti 5.733,60 € ni zanemarljiv, enako letna obremenitev okoli 0,23 FTE. Ob tem velja poudariti tudi, da letno obremenitev zaposlenih pri koordinaciji sanacije napak na objektih v višini 0,2-0,3 FTE beležimo že od leta 2016 dalje.

Preglednica 17: Vrednosti in obseg dela pri sanaciji objektov v NR Škocjanski zatok in s tem povezanih postopkih

VREDNOSTI (EUR)	Strok.vodja	NN-vodnik II	SKUPAJ
Sodni postopki	2.991,36 €	- €	2.991,36 €
Strojne instalacije	560,88 €	1.994,40 €	2.555,28 €
Osred.opazovalnica	186,96 €	- €	186,96 €
SKUPAJ	3.739,20 €	1.994,40 €	5.733,60 €

OBSEG DELA (ure)	Strok.vodja	NN-vodnik II	SKUPAJ
Sodni postopki	182,50	-	182,50
Strojne instalacije	34,00	166,00	200,00
Osred.opazovalnica	11,50	-	11,50
SKUPAJ	228,00	166,00	394,00